

RAPORT

**MONITORIZAREA REALIZĂRII PLANULUI DE ACȚIUNI PENTRU
IMPLEMENTAREA PROGRAMULUI NAȚIONAL DE ASIGURARE A
EGALITĂȚII DE GEN PE ANII 2010-2015**

(în perioada anului 2015)

Chișinău - 2016

CUPRINS

<i>Lista Abrevierilor</i>	<i>3-5</i>
<i>Sumar</i>	<i>6-9</i>

Monitorizarea realizării Planului de acțiuni pentru implementarea

Programului național de asigurare a egalității de gen pe anii 2010-2015

<i>Domeniul 1. Ocupării forței de muncă.....</i>	<i>10-19</i>
<i>Domeniul 2. Bugetarea sensibilă la dimensiunea de gen.....</i>	<i>19-22</i>
<i>Domeniul 3. Participarea femeilor la procesul decizional.....</i>	<i>22-23</i>
<i>Domeniul 4. Protecția socială și familia.....</i>	<i>23-26</i>
<i>Domeniul 5. Ocrotirea sănătății.....</i>	<i>27-34</i>
<i>Domeniul 6. Educație</i>	<i>34-36</i>
<i>Domeniul 7. Combaterea violenței și traficului de ființe umane</i>	<i>37-41</i>
<i>Domeniul 8. Creșterea nivelului de conștientizare publică și mijloacele de informare în masă</i>	<i>42-48</i>
<i>Domeniul 9. Mecanismul instituțional național</i>	<i>48-51</i>
<i>Domeniul 10. Asigurarea egalității de gen în sfera securității, ordinii de drept și serviciului militar.....</i>	<i>51-55</i>

CONCLUZII	56-57
------------------------	--------------

LISTA ABREVIERILOR

AA	Acordul de Asociere RM-UE
ASEM	Academia de Studii Economice
APL	Administrația Publică Locală
AAPM	Asociația Agențiilor de Publicitate din Moldova
ANOFM	Agencia Națională de Ocupare a Forței de Muncă
AOFM	Agencia de Ocupare a Forței de Muncă
APRA	Ajutor pentru perioada rece a anului
BNS	Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova
BCIS	Biroul Comun de Informații și Servicii
BSG	Bugetării Sensibile la dimensiunea de Gen
CAP	Centrul de asistență și protecție al victimelor și potențialelor victime a traficului de ființe umane
CCSM	Centru comunitar de sănătate mintală
CCTP	Centrul pentru Combaterea Traficului de Persoane
CEED	Competitiveness Enhancement and Enterprise Development Creșterea Competitivității și Dezvoltarea Întreprinderilor
CEDAW	Convenția ONU asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei
CEC	Comisia Electorală Centrală
CAHVIO	Convenția cu privire la prevenirea și combaterea violenței asupra femeii și violenței domestice. (Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence)
CIDC	Centrului de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului
CNAM	Compania Națională de Asigurări în Medicină
CNAS	Casa Națională de Asigurări Sociale
CNDDCM	Consiliul National pentru Determinarea Dezabilităților și Capacității de Munca
CNEAS	Consiliu Național de evaluare și Acreditare în Sănătate
CPD	Centrul “Parteneriat pentru Dezvoltare”
CDPD	Drepturile Persoanelor cu Dizabilități
CSPT	Centrele de Sănătate Prietenoase Tinerilor
DAS PF / SAS PF	Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei / Secția Asistență Socială și Protecție a Familiei
DGÎTS	Direcția Generală Învățământ, Tineret și Sport
DPAEGPV	Direcția Politici de Asigurare a Egalității de Gen și Prevenirea Violenței
DRÎTS	Direcția Regională Învățământ, Tineret și Sport
DGRU	Direcția Generală Resurse Umane
DGUP	Direcția Generală Urmărire Penală

ECCA	Asociația Europeană de combatere a Cancerului Cervical European Cervical Cancer Association
EMT	Echipe Multidisciplinare teritoriale
FGC	Fondul de Garantare a Creditelor
GEA	Gestiunea eficientă a afacerilor
IGP	Inspectoratul General al Poliției
INJ	Institutul Național de Justiție
IMM	Întreprinderi Mici și Mijlocii
ISM	Inspectoratului de Stat al Muncii
ISO	International Organization for Standardization (Organizația Internațională pentru Standartizare)
MAEIE	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
MbO	Management bazat pe Obiective
MEd	Ministerul Educației
ME	Ministerul Economiei
MMPST	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei
MS	Ministerul Sănătății
MTS	Ministerul Tineretului și Sportului
MTIC	Ministerul Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor
MTID	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor
NATO	Organizația Tratatului Atlanticului de Nord Nord Atlantic Treaty Organization
OIM	Organizația Internațională pentru Migrație
OI	Organizații Internaționale
ODIMM	Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului întreprinderilor Mici și Mijlocii
OMS	Organizația Mondială a Sănătății
ONG	Organizații non-guvernamentale
ONU	Organizația Națiunilor Unite
OSC	Organizațiile societății civile
OSCE	Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa
PASET	Proiectul de abilitare economică a tinerilor
PARE	Programul-pilot de atragere a remitențelor în economie
PG	Procuratura Generală
PNAET	Programul Național de Abilitare Economică a Tinerilor
PNADO	Planul Național de Acțiuni în domeniul Drepurilor Omului
PME	Profilul Migrațional Extins
PA PNAEG	Planul de Acțiuni al Programului Național de Asigurare a Egalității de Gen

PNUD	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
RM	Republica Moldova
SNR	Sistemul Național de Referire pentru asistența și protecția victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane
TFU	Trafic de ființe umane
UE	Uniunea Europeană
UIT	Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor
ULIM	Universitatea Liberă Internațională din Moldova
UNAIDS	Programul Națiunilor Unite privind HIV/SIDA
UNECE	The United Nations Economic Commission for Europe Comisia Economică pentru Europa a Națiunilor Unite
UNFPA	Fondul ONU pentru Populație
UNICEF	Fondul ONU pentru Copii
UNWomen	Fondul ONU pentru Femei
UPS	Universitatea Pedagogică de Stat
USAID	Agencia Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională United States Agency International Development
USEFS	Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport
USM	Universitatea de Stat din Moldova
US Tiraspol	Universitatea de Stat din Tiraspol
UPR	Evaluare Periodică Universală
SIAAS	Sistemului Informațional Automatizat Asistența Socială
SIAAMP	Sistemului Informațional Automatizat Asistența Medicală Primară
VF	Violența în familie
WAVE	Femeile Împotriva Violentei Europa Women Against Violence Europe

SUMAR

Anul 2015 a fost un an crucial în identificarea și aprobarea unor noi strategii de dezvoltare globală axate pe asigurarea respectării drepturilor omului. Bazată pe analiza implementării și lecțiilor învățate în realizarea precedentelor obiective milenare stabilite, noua paradigmă de dezvoltare globală are ca scop să mobilizeze eforturile și să realizeze măsuri urgent necesare pentru a schimba lumea pe o traiectorie durabilă și rezistentă.

Noua agendă este un plan de acțiuni pentru populație, planetă și prosperitate. Totodată noua agendă are ca scop fortificare păcii universale prin prisma extinderii libertăților fundamentale ale omului. O altă componentă a agendei se referă la eradicarea sărăciei în toate formele și dimensiunile sale, care reprezintă prin sine ce-a mai esențială provocare globală și o condiție indispensabilă pentru asigurarea unei dezvoltări sustenabile.

Conținutul Agendei Universale pentru următorii 15 ani include 17 Obiective de Dezvoltare Globală și 169 de acțiuni care demonstrează aploarea și ambițiile noii Strategii.

Aceste obiective au ca scop realizarea drepturilor omului și asigurarea egalității de gen și abilitarea tuturor fetelor și femeilor. Ele sunt integrate și indivizibile conținând cele trei dimensiuni ale unei dezvoltări durabile: economică, socială și mediul înconjurător.

Din cele 17 Obiective Strategice, Obiectivul nr. 5 stipulează în calitate de rezultat atingerea egalității de gen și împuternicirii femeilor și fetelor care la rândul său conține 9 acțiuni concrete, care vor contribui crucial la asigurarea realizării obiectivului general. Toate formele de discriminare urmează a fi prevenite și eliminate prin implicarea bărbaților și fortificarea mișcării întru suținerii egalității de gen, nemijlocit prin schimbarea stereotipurilor și conceptelor învechite. Totodată principiul egalității de gen se regăsește și în alte Obiective Strategice, astfel asigurându-se abordarea complexă a egalității de gen în tendința de dezvoltare și prosperitate globală.

La nivel regional putem menționa despre implementarea Strategiei Consiliului Europei privind Egalitatea de Gen pentru anii 2014-2017 care conține următoarele obiective de bază: combaterea stereotipurilor de gen și sexismul, prevenirea și combaterea violenței față de femei, garantarea accesului egal a femeilor la justiție, atingerea unei participări egale a femeilor și bărbaților în politică și în procesul de luare a deciziilor, asigurarea abordării ”gender mainstreaming” în toate acțiunile și politicile din domeniu. La elaborarea Raportului Anual fiecare stat membru a Consiliului Europei expediază informația cu privire la acțiunile întreprinse la nivel național în vederea realizării obiectivelor stabilite în Strategia CoE, inclusiv Republica Moldova al doilea an consecutiv a expediat informația relevantă cu privire la gradul de realizare a obiectivelor Strategiei.

Astfel întru realizarea acestor obiective a fost lansat în anul 2015 proiectul Consiliului Europei „Facilitarea accesului femeilor la justiție în 5 țări a Parteneriatului Estic (Armenia, Azerbaidjan, Georgia, Republica Moldova și Ucraina)” și prezentat inclusiv în plan național de către expertul CoE Raluca POPA în platforma Consiliului Coordonator Interministerial în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie. Proiectul dat își propune să realizeze următoarele acțiuni în vederea atingerii obiectivelor preconizate:

- Elaborarea unor studii pentru fiecare țară în parte care vor include obstacolele în accesul femeilor la justiție, precum și instruirea și perfecționarea continuă profesioniștilor din domeniu;
- Seminare regionale pentru profesioniști implicați la diferite etape a procesului de înfăptuire a justiției (judecători, procurori, avocați, organele de forță) pentru a fortifica capacitatea lor în domeniile privind asigurarea egalității de gen;
- Conferințe regionale pentru a împărtăși practicile bune din domeniu și provocările în accesul femeilor la justiție;
- Publicații, suport de curs pentru asigurarea instruirii continue a judecătorilor și procurorilor pe domeniile de asigurare a egalității de gen și prevenirea și combaterea violenței față de femei, inclusiv violenței în familie.

De asemenea putem menționa că în Platforma Consiliului Coordonator Interministerial a fost prezentat raportul expertului național selectat de CoE în cadrul proiectului dat, raport intitulat „Barierele, remediile și bune practici privind accesul femeilor la justiție în Republica Moldova”, care vine cu o serie de exemple a normelor juridice care împiedică accesul liber la justiție sau conțin norme discriminatorii, precum și o serie de recomandări pentru ajustarea cadrului legislativ și armonizarea acestuia la standardele europene.

O contribuție esențială în realizarea de facto a politicilor de asigurare a egalității de gen a fost adoptarea de către Comitetului CEDAW la data de 23 iulie 2015 a setului de Recomandări Generale nr. 33 cu privire la accesul femeilor la justiție care cuprinde următoarele elemente:

- Capacitatea (abilitatea) femeilor de a-și apăra drepturile;
- Disponibilitatea instanțelor de judecată;
- Accesibilitatea sistemului de justiție pentru femei, inclusiv pentru cele ce suferă de discriminare multiplă;
- Calitatea actului de justiție;
- Disponibilitatea remediilor;
- Răspunderea/sancțiunile;
- Acces la instanță (fizică, financiară, teritorială etc.);
- Proces echitabil;
- Existența unui remediu efectiv;
- Acces la asistența juridică calificată etc.

Dreptul de acces al femeii la justiție este esențial în realizarea tuturor drepturilor protejate de Convenția CEDAW. Acest drept este unul multidimensional înglobând în sine toate elementele caracteristice sistemului de înfăptuire a justiției precum și garanțiile de care dispun victimele.

Accesul echitabil la înfăptuirea actului de justiție fortifică caracterul practic al prevederilor legislative, Recomandarea reprezentând un instrument directoriu în acest sens.

Implementarea Planului de Asociere RM – UE este o prioritate pentru Guvernul RM care s-a realizat pe parcursul anului 2015 prin activități ce vizează segmentul asigurării egalității de gen prin armonizarea cadrului legal național la prevederile legislației europene. În contextul dat a fost realizată analiza compatibilității legislației naționale la prevederile Directivei 2006/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului European din 5 iulie 2006 privind punerea în aplicare a principiului egalității de șanse și al egalității de tratament între bărbați și femei în materie de încadrare în muncă și de muncă (reformă), publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene L 204 din 26 iulie 2007 și Directivei 2004/113/CE a Consiliului Europei din 13 decembrie 2004 de aplicare a principiului egalității de tratament între femei și bărbați privind accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene L 373 din 21 decembrie 2004, organizate consultări publice și elaborate două proiecte de legi în acest sens.

Aspectul organizatoric.

În perioada ianuarie-martie 2016, specialiștii Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei al Republicii Moldova, în baza rapoartelor sectoriale a ministerelor și altor autorități publice centrale, a ONG-ilor din domeniu, au elaborat Raportul de monitorizare a realizării Planului de acțiuni pentru implementarea Programului național de asigurare a egalității de gen pe anii 2010-2015 (în anul 2015). Monitorizarea a fost realizată în conformitate cu pct.5 din Hotărârea Guvernului nr.933 din 31.12.2009 cu privire la aprobarea Programului național de asigurare a egalității de gen pe anii 2010-2015.

La data de 06.10.2015 MMPSF în parteneriat cu OSCE misiunea în Moldova a fost organizată o masă rotundă unde a fost prezentat Raportul de Evaluare a gradului de implementare a Programului național de asigurare a egalității de gen pe anii 2010-2015. În cadrul ședinței au fost prezentate domeniile și activitățile incluse în plan atât realizările cât și punctele slabe, iar în final au fost identificate recomandările pentru noul Program.

Analiza gradului de implementare al documentului pe parcursul anului 2015 s-a bazat pe raportul analitic care în sine a inclus perioada de 12 luni a anului 2015. În procesul de elaborare a raportului, au fost analizate informații a circa 28 de structuri abilitate la nivel central în domeniu. Au fost solicitate informații inclusiv și de la organizațiile internaționale și societatea civilă. În procesul de analiză al Planului național de acțiuni pentru anul 2013-2015, s-a constatat că majoritatea specialiștilor din cadrul entităților care au raportat, s-au condus de formatul documentului vizat, având la bază obiectivele și activitățile specifice aprobate. Informațiile cu privire la acțiunile realizate sînt structurate conform Obiectivelor Planului vizat, incluzînd și unele analize a domeniului de intervenție.

Cu referire la informațiile parvenite de la ministere și alte autorități publice centrale, menționăm faptul că majoritatea rapoartelor sectoriale poartă caracter informativ, de enumerare a activităților realizate, fără componentul analitic al progreselor și obstacolelor existente. În informațiile prezentate, practic, nu și-au găsit reflectare aspectele de finanțare a activităților realizate, a resurselor alocate, și cuantificarea resurselor financiare necesare realizării acestora. Raportul a inclus informații care se referă la situația de facto a 71 de activități. Fiecare activitate este abordată separat, stabilind gradul de implementare, după caz suplinită cu recomandări și cu comentarii. Din raportul pentru anul 2015 au fost excluse activitățile realizarea cărora a fost raportată anterior pentru anii 2013, 2014. Astfel, dintr-un număr total de 71 de activități reflectate în raport: 61 de activități au gradul de implementare „Realizat”, 5 activități au gradul de implementare „Realizat parțial” și 5 activități au gradul de implementare „Nerealizat”.

Metodologia.

În vederea monitorizării realizării a PA PNAEG, MMPSF a întreprins următoarele acțiuni:

- Identificarea raporturilor, și expedierea solicitării cu privire la prezentarea notei informative cu privire la realizarea Obiectivelor specifice ale Planului;
- Colectarea și sistematizarea informației prezentate de către structurile abilitate din cadrul APC, ONG, OI;
- Compilarea și prelucrarea notelor informative;
- Analiza realizărilor, identificarea problemelor și a lacunelor existente;
- Elaborarea recomandărilor și concluziilor pe marginea activităților realizate;
- Plasarea Raportului pe pagina electronică a ministerului www.mmpsf.gov.md și informarea Guvernului despre realizările obținute.

Drept bază de lucru a monitorizării au servit mai multe documente:

- a) documentele de bază: Programul național de asigurare a egalității de gen pe anii 2010-2015 și Planul de acțiuni pentru implementarea, în perioada 2013-2015;
- b) materialele statistice informative în domeniu (date statistice oficiale);
- c) rapoartele sectoriale/ministeriale în domeniu pentru anul 2014;
- d) rapoarte ale organizațiilor internaționale cu activități în domeniu;

e) Raportul de Evaluare a gradului de implementare a Programului național de asigurare a egalității de gen pe anii 2010-2015;

S-a operat cu indicatori: cantitativi (Nr. de activități, nr. și categorii de personal instruit, publicații mass-media etc.) și calitativi (calitatea documentelor, rapoartelor sectoriale, a publicațiilor în domeniu, impactul activităților realizate, etc.).

Limitări și obstacole:

- lipsa sau insuficiența de indicatori de performanță în rapoartele analizate;
- prezentarea întârziată a rapoartelor,
- formularea generală și insuficient de clară a unor activități și indicarea în calitate de responsabili a instituțiilor irelevante.

Lecții învățate:

-În vederea monitorizării eficiente și obiective a nivelului de implementare a PA al PNAEG este necesară reflectarea inclusiv și a indicatorilor (PNAEG) grupați pe 8 domenii de intervenții adoptate în 2011 cu o implicare mai activă a subiecților din domeniu și anume a unităților gender, mai ales în procesul de raportare, deoarece, unele din activitățile sectoriale realizate nu sunt reflectate în raport. Reieșind din constatările date pe parcursul anului 2015 în cadrul proiectului comun ONU „Consolidarea sistemului statistic național” a fost inițiat exercițiul de evaluare calitativă a Setului armonizat de Indicatori de Dezvoltare Sensibili la Gen elaborați în contextul PNAEG. Obiectivul principal al activității a inclus evaluarea fezabilității și a calității indicatorilor și pilotarea colectării datelor statistice pe baza setului armonizat de indicatori de dezvoltare sensibili la gen, în contextul raportării Guvernului privind punerea în aplicare a Programului Național privind Asigurarea Egalității de Gen și a planului său de acțiune. În următorul Program Național urmează a fi integrați indicatori în procesul de raportare, astfel asigurându-se o corelare între activitățile întreprinse și țintele stabilite ce urmează a fi atinse.

-Persoanele responsabile de elaborarea rapoartelor sectoriale nu includ evaluările financiare ale activităților realizate per an, ceea ce împiedică efectuarea unui bilanț financiar privind resursele utilizate.

**MONITORIZAREA REALIZĂRII PLANULUI DE ACȚIUNI PENTRU
IMPLEMENTAREA PROGRAMULUI NAȚIONAL DE ASIGURARE A EGALITĂȚII
DE GEN PE ANII 2010-2015**

Domeniul 1. Ocuparea forței de muncă și migrația

**Obiectivul specific 1.1. Elaborarea și punerea în aplicare a măsurilor speciale menite
să asigure implementarea deplină a tratatelor internaționale și regionale relevante**

Acțiunea 1.1.1. Elaborarea și implementarea planurilor naționale în baza recomandărilor înaintate Guvernului pe marginea rapoartelor periodice la tratatele internaționale relevante, precum: Convenția pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femei, Pactul internațional privind drepturile economice, sociale și culturale, Carta Socială Europeană revizuită și alte documente juridice internaționale la care Republica Moldova este parte.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: MAEIE, MMPSF, autoritățile publice centrale.

Informația despre realizare:

În luna octombrie, 2013 Guvernul Republicii Moldova a recepționat observațiile finale al Comitetului pentru eliminarea discriminării împotriva femeilor (CEDAW) cu privire la raportul periodic combinat al patrulea și al cincilea al Republicii Moldova. În conformitate cu observațiile finale, Guvernului Republicii Moldova i s-a solicitat în termeni de 2 ani prezentarea informației despre măsurile întreprinse pentru implementarea recomandărilor conținute în paragrafele 20 (a, b, c și d) și 28 (b). În acest context, Ministerul Muncii Protecției Sociale și Familiei în calitate de autoritate publică centrală responsabilă de elaborarea documentelor de politici în domeniul asigurării egalității de gen, precum și a prevenirii și combaterii violenței în familie, a elaborat în comun cu autoritățile publice centrale, reprezentanți ai organizațiilor internaționale precum și a societății civile, planul de acțiuni în vederea implementării recomandărilor Comitetului CEDAW. Astfel, la data de 03.07.2014, a fost adoptată Hotărârea Guvernului Nr. 525 cu privire la modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 933 din 31 decembrie 2009, prin care Programul Național de Asigurare a Egalității de Gen pentru anii 2010-2015 a fost completat cu anexa nr. 4 - Planul de acțiuni pentru implementarea, în perioada 2014-2015, a Observațiilor Finale ale Comitetului ONU pentru eliminarea discriminării împotriva femeilor.

În contextul obligației de raportare către Comitetul CEDAW cu privire la măsurile întreprinse pentru implementarea recomandărilor conținute în paragrafele 20 (a, b, c și d) și 28 (b), în anul 2015, MMPSF a solicitat organelor responsabile de implementarea recomandărilor prezentarea informației cu privire la realizarea recomandărilor susmenționate. Drept urmare, în baza informației colectate MMPSF a elaborat nota informativă cu privire la acțiunile întreprinse de Republica Moldova vizînd implementarea recomandărilor observațiilor finale ale comitetului ONU pentru eliminarea discriminării împotriva femeilor (CEDAW) aferente paragrafelor 20 (a, b, c, d) și 28 (b). Aceasta a fost expediată în adresa MAEIE pentru a fi transmisă comitetului. În acest context, la data de 17.12.2015, nota informativă a fost discutată în cadrul reuniunii Comisiei Naționale pentru elaborarea rapoartelor inițiale și periodice privind implementarea convențiilor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Drept urmare, Prin scrisoarea DM/336.2/16185 din 04.12.15, MAEIE a transmis în adresa Reprezentanței Permanente a RM pe lângă Oficiul ONU de la Geneva informația privind implementarea recomandărilor aferente paragrafelor 20 (a, b, c, d) și 28 (b) ale Comitetului ONU pentru eliminarea discriminării împotriva femeilor.

A fost elaborat Raportul privind implementarea Hotărârii Guvernului nr.974 din 21.12.2012 privind aprobarea Planului de acțiuni pentru implementarea Observațiilor finale ale

Comitetului pentru Drepturile Economice, Sociale și Culturale, adoptate la Geneva la 20 mai 2011, pe marginea celui de-al doilea Raport periodic al Republicii Moldova de implementare a Pactului internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale.

Informația cu privire la realizarea Planului de acțiuni a fost elaborată și remisă Guvernului conform termenilor stabiliți prin scr. nr. 04/507 din 01.04.2015.

Gradul de implementare: Realizat

Obiectivul specific 1.2. Creșterea angajării în rândul femeilor șomere și reducerea discrepantei salariale în funcție de gen.

Acțiunea 1.2.2. Reflectarea recomandărilor auditului de gen în documentele de politici pe piața muncii.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei (Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă)

Informația despre realizare:

Auditul participativ de gen realizat în cadrul Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă (în continuare ANOFM) în anul 2013 cu suportul UN Women a inclus analize referitoare la sensibilitatea politicilor publice implementate de ANOFM și a serviciilor prestate la dimensiunea egalității de gen, dar și a capacităților instituționale ale ANOFM pentru a asigura dimensiunea egalității de gen în activitate. Potrivit recomandărilor incluse în Planul de integrare a dimensiunii egalității de gen, ANOFM prin intermediul structurilor teritoriale a început procesul de implementare a managementului bazat pe obiective (MbO), care presupune îmbunătățirea procedurilor și metodelor de lucru cu clienții, creșterea calității serviciilor prestate de către agențiile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă (în continuare AOFM), dar și sporirea gradului de informare a beneficiarilor. Astfel, începând cu 1 iulie 2014 AOFM implementează Procedura de profilare a șomerilor și Procedura de elaborare și implementare a planurilor individuale de angajare.

Ca urmare a implementării MbO, a fost elaborată Metodologia de calcul și raportare a indicatorilor de performanță prevăzuți în Planul de acțiuni pentru anul 2015 al ANOFM. Astfel, odată cu revizuirea și îmbunătățirea modalității de raportare a indicatorilor, ANOFM are ca scop utilizarea rezultatelor raportării nu doar în aspect de informare, dar și pentru planificarea și prioritizarea resurselor.

În vederea sporirii capacităților specialiștilor AOFM, inclusiv pentru standardizarea procesului de comunicare cu clienții, a fost elaborat și se implementează din ianuarie 2015 E-manualul serviciilor, care reprezintă un ghid electronic și un suport informațional pentru angajații AOFM.

Totodată, pentru a standardiza prestarea serviciilor de mediere a muncii ANOFM a elaborat și aprobat Standardul de calitate privind acordarea serviciilor de mediere la angajarea în câmpul muncii a șomerilor.

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 1.2.3. Elaborarea și implementarea planurilor anuale ale Agenției Naționale pentru ocuparea Forței de Muncă privind implementarea politicilor pe piața muncii, ținând cont de problematica gender.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei (Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă)

Informația despre realizare:

Ținând cont de problematica gender, ANOFM și, respectiv, AOFM au incluse în planurile anuale de acțiuni obiective care se referă la creșterea gradului de ocupare și a competențelor profesionale ale persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, dar și creșterea șanselor de ocupare pe piața muncii a persoanelor din grupurile vulnerabile. Astfel, prin

Hotărârea Consiliului de administrație nr.3 din 24.12.2014 a fost aprobat Planul de acțiuni al Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă pentru anul 2015. Menționăm, că indicatorii de performanță a Planului au fost realizați, astfel obiectivele trasate pentru a. 2015 au fost atinse.

Conform datelor preliminare, pe parcursul anului 2015 au fost înregistrate cu statut de șomer **50612** persoane, din care 24501 femei (**48,4%**).

Dacă ne referim la nivelul de studii al femeilor șomere înregistrate, ponderea celor care nu dețin o meserie /profesie, fiind absolvente doar de studii primare, gimnaziale sau liceale, constituie 62,7%. Ponderea femeilor cu studii superioare și postuniversitare înregistrate la AOFM constituie 11,7%.

După categorii de vârstă, cele mai multe șomere înregistrate în anul 2015 au vârsta cuprinsă între 30-49 ani – 48,6%, urmate de cele tinere cu vârsta 16-29 ani – 34,8% și șomere de vârsta pre-pensionară, 50-57 ani – 16,5%.

În distribuția după activitățile din economia națională se constată, că ponderea femeilor șomere înregistrate care au activat în industria prelucrătoare a constituit 9,99%, în comerț 8,5%, în agricultură 7,5%, în servicii și învățământ câte 6,8% ș.a.

Pe parcursul anului 2015 AOFM au înregistrat și acordat servicii pentru 872 persoane cu dizabilități, din care 339 femei (38,9%). De la începutul anului au fost plasați în câmpul muncii 300 șomeri cu dizabilități, din care 45,7% sunt femei.

În perioada de raportare au fost acordate servicii de mediere pentru 30265 de persoane aflate în căutarea unui loc de muncă (14801 femei sau 48,9%), din care cu statut de șomer – 25936 persoane (13216 femei sau 50,9%). S-au acordat servicii de informare și consiliere profesională pentru 96220 persoane aflate în căutarea unui loc de muncă (44464 femei sau 46,2%), din care pentru șomeri, inclusiv trecători din a. 2014 – 65392 (32231 femei sau 49,3%).

Au fost antrenați la lucrări publice 1773 șomeri, din care 590 femei (33,3%).

Au absolvit cursuri de formare profesională 2979 șomeri, din care 2061 femei (69,2%).

Au beneficiat de ajutor de șomaj 5178 șomeri, din care 2610 femei (50,4%).

Au beneficiat de alocație de integrare/reintegrare profesională 2966 șomeri, din care 2481 femei (83,6%).

În rezultatul măsurilor întreprinse au fost plasate în câmpul muncii **16780** persoane din rândurile șomerilor, din care 8769 femei (**52,2%**).

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 1.2.4. Elaborarea notei de recomandare pentru agenții economici privind asigurarea în procesul managerial de conducere a echilibrului de gen în conformitate cu Liniile directoare ale Oficiului Înalțului Comisar al Organizației Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului și ale Consiliului Europei.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Economiei

Informația despre realizare:

Gradul de implementare: Nerealizat

Acțiunea 1.2.6. Implementarea acțiunilor de informare cu privire la accesul egal la serviciile și programele promovate pe piața muncii.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei (Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă)

Informația despre realizare:

Conform art.8 a Legii nr. 102-XV din 13.03.2003 privind ocuparea forței de muncă și protecția socială a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, este exclusă orice discriminare pe criterii de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

În acest context, ANOFM își propune modernizarea în permanență a serviciilor prestate și a canalelor de informare pentru a satisface necesitățile clienților, inclusiv persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă. Resursele electronice de informare www.anofm.md, www.angajat.md pun la dispoziția publicului o gamă largă de informații cu referință la legislația în domeniul ocupării forței de muncă și informații ample referitoare la serviciile prestate și modalitatea de accesare a acestora.

Pe parcursul anului 2015 site-ul www.anofm.md a fost accesat de peste 183000 de ori de către circa 152600 de vizitatori unici.

În ceea ce privește numărul de accesări ale portalului locurilor de muncă www.angajat.md, circa 46700 de vizitatori unici au accesat portalul de aproximativ 89 000 de ori.

Un accent deosebit se pune pe acordarea serviciilor prin intermediul celor 3 Centre de Informare amplasate în AO FM Chișinău, Bălți și Cahul, care au contribuit la informarea cetățenilor despre situația pe piața forței de muncă, locurile vacante, specialitățile/meseriile de top, serviciile oferite de AO FM la nivel teritorial. Beneficiarii serviciilor Centrului de Informare sunt nu numai persoane aflate în căutarea unui loc de muncă, inclusiv fără profesie/meserie, care necesită instruire, dar și elevi, studenți, persoane cu dizabilități, pensionari, etc. O parte componentă a Centrului de Informare care prestează servicii prin intermediul telefonului este Centrul de Apel - Piața Muncii.

Prin intermediul Centrului de Apel au fost primite 7622 apeluri. Persoanele pot beneficia de consultanță sau informații despre piața forței de muncă, formând din RM numărul de telefon 0 8000 1000 (apel gratuit) și din străinătate +373 22 83 84 27 (apel taxabil).

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 1.2.7. Organizarea acțiunilor de informare și conștientizare pentru publicul larg, în particular în zonele rurale, privind dreptul femeilor și bărbaților la tratament egal pe piața muncii și în viața economică.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei (Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă)

Informația despre realizare:

În scopul sporirii nivelului de informare a publicului larg și a accesului la serviciile acordate de AO FM s-au editat și distribuit diverse pliante și materiale informative. Informația privind locurile de muncă vacante și despre serviciile prestate este plasată pe standurile din sediile AO FM, la fel și pe panourile stradale instalate în locuri publice.

Având în vedere lipsa datelor totalizate pentru anul 2015, informăm că în 9 luni 2015, prin intermediul mass-media au fost publicate și difuzate informații și materiale privind situația pe piața muncii: radioului și televiziunii – 299 informații, presei locale și republicane – 206 informații. De mediere electronică au beneficiat 5981 persoane, servicii telefonice – 2893 persoane. Au fost organizate seminare informative cu participarea a 6833 șomeri.

Informarea populației are loc și prin intermediul târgurilor și mini-târgurilor locurilor de muncă vacante. Pe parcursul a 3 trimestre 2015 au fost organizate 58 târguri și mini-târguri, la care au participat 570 agenți economici cu prezentarea a 8024 locuri de muncă vacante. Din 9219 persoane participante la târguri au fost plasate în câmpul muncii 1431 persoane.

Începând cu luna decembrie 2013 ANOFM organizează și promovează târguri on-line ale locurilor de muncă prin intermediul platformei www.e-angajare.md. Astfel, persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă au șansa de a aplica direct CV-ul pentru oferta dorită.

Pe parcursul anului 2015, au fost organizate 3 târguri on-line:

„Carriere în construcții” – organizat în perioada 26 – 31 martie – la eveniment au participat 74 companii, care au oferit peste 600 de oportunități de angajare în domeniul construcțiilor (șef de șantier, manager, mașinist, maistru, betonist, zugrav, tencuitor etc.). Pe parcursul celor 6 zile ale evenimentului, www.e-angajare.md a fost accesată de peste 1200 de ori. Au aplicat pentru un loc de muncă 76 de persoane;

„Locuri de muncă pentru Tineret” – organizat în perioada 28 mai – 1 iunie 2015 – la târgul on-line au participat 131 companii din 20 de zone ale țării, care au propus peste 2400 de locuri vacante. Platforma on-line a fost accesată în perioada evenimentului de circa 1900 de ori. Au fost înregistrate 190 de aplicări pentru ofertele de muncă disponibile;

„Locuri de muncă în domeniul comerțului” – în perioada 23-28 septembrie 2015 – la eveniment au participat 152 companii din 25 zone ale țării, care au propus circa 1000 oportunități de muncă în domeniul comerțului. Platforma www.e-angajare.md a fost accesată în perioada evenimentului de peste 2000 ori. Au aplicat pentru ofertele propuse 65 persoane.

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 1.2.8. Evaluarea gradului de implementare a Strategiei naționale privind politicile de ocupare a forței de muncă pe anii 2007-2015 din perspectiva de gen.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei (Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă)

Informația despre realizare:

ANOFM a participat, conform competențelor la procesul de evaluare a gradului de implementare a Strategiei naționale privind politicile de ocupare a forței de muncă pe anii 2007-2015 realizat de Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

Studiul de evaluare a implementării Strategiei Naționale privind politicile de ocupare a forței de munca 2007-2015 este în proces de elaborare.

Gradul de implementare: Realizat parțial

Acțiunea 1.2.9. Elaborarea Strategiei de ocupare a forței de muncă pe anii 2016-2020, luând în considerare problematica de gen.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei (Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă)

Informația despre realizare:

A fost elaborat raportul privind realizarea în anii 2007 - 2015 a Strategiei naționale privind politicile de ocupare a forței de muncă.

Strategia nouă pentru ocuparea forței de muncă este în proces de elaborare, unde va fi inclus și măsuri ce țin de egalitatea între femei și bărbați pe piața muncii. A fost instituit grupul de lucru cu privire la elaborarea Strategiei și aprobat prin Ordinul Ministrului nr. 187 din 24 noiembrie 2015.

Gradul de implementare: Realizat parțial

Obiectivul specific 1.3. Eliminarea tuturor formelor de discriminare în bază de gen pe piața muncii

Acțiunea 1.3.2. Realizarea studiului privind utilizarea de către părinți a concediului de îngrijire a copiilor.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei

Informația despre realizare:

Studiul „Reforma concediului de îngrijire a copiilor de vârstă 0-3/ 3-6 ani: mai scurt, mai bine plătit, urmat de servicii bune de creșă/ grădiniță” a fost elaborat de Centrul Analitic Independent „Expert-Grup” la solicitarea Comisiei Parlamentare Protecție Socială, Sănătate și Familie, în cadrul proiectului „Parteneriat pentru politici de rezultat bazate pe analiză: Unicef - Parlamentul Republicii Moldova - Expert-Grup”, realizat cu sprijinul UNICEF și a Guvernului Suediei.

Problemele identificate includ faptul că părinții din Republica Moldova care vor să-și ia concediu de îngrijire a copilului au la dispoziție doar o singură schemă de concediu de îngrijire a

copilului, spre deosebire de alte țări din regiune. Pragul minim al indemnizației de îngrijire a copilului este sub minimul necesar de existență.

Părinții a două treimi din copiii cu vârsta de 0-3 ani sunt neasigurați și primesc o indemnizație fixă de 400 lei lunar timp de maxim 1,5 ani. Astfel copiii de 1,5-3 ani din aceste familii sunt în afara oricărei finanțări din partea statului (excepție un mic % de familii eligibilitate în anumite cazuri de a aplica la ajutorul social).

Gradul de implementare: Realizat

Recomandări: *Necesitatea inițierii Reformei în politici familiale și îngrijirea copilului în vederea optimizării concediului parental și a politicilor de prestațiilor adresate familiilor cu copii.*

Acțiunea 1.3.3. Consolidarea capacităților colaboratorilor structurilor Casei Naționale de Asigurări Sociale în domeniul politicilor sensibile la dimensiunea de gen.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Casa Națională de Asigurări Sociale

Informația despre realizare:

În perioada anului 2015 în Casa Națională de Asigurări Sociale au fost organizate seminare cu tematica „Aplicarea prevederilor Legii nr.289-XV din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații sociale și a Regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitatea temporară de muncă”, fiind instruiți 142 de specialiști, precum și seminare cu tematica „Prestații de asigurări sociale de stat”, fiind instruiți 92 specialiști. În cadrul instruirilor a fost abordată tematica egalității de gen în aplicarea legislației.

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 1.3.5. Modificarea prin prisma dimensiunii de gen a formelor statistice colectate de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Casa Națională de Asigurări Sociale

Informația despre realizare:

Pe parcursul a 12 luni ale anului 2015 în baza formelor statistice standartizate existente la moment în cadrul CNAS au fost perfectate informații statistice pentru a fi prezentate MMPSF, care se solicită anual în cadrul elaborării Raportului Social Anual. La solicitările MMPSF au fost prezentate informațiile statistice selective, reflectate după criteriul de gen în dinamică pe ani. La prezentarea indicatorilor statistici în aspectul gender nu a apărut necesitatea modificării formelor statistice (indicatorii statistici reflectați în forme au fost suficienți pentru divizarea informațiilor după gen).

Gradul de implementare: Realizat

Obiectivul specific 1.4. Promovarea abilitării economice a femeilor prin acordarea consultațiilor financiare și organizarea cursurilor de instruire și re-profilare în zonele rurale și urbane, facilitarea accesului femeilor la proiectele investiționale

Acțiunea 1.4.1. Acordarea garanțiilor financiare pentru creditele întreprinderilor inclusiv celor gestionate de femei.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Economiei (Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii)

Informația despre realizare:

În perioada de referință Fondul de Garantare a Creditelor (FGC), creat pentru facilitarea accesului întreprinderilor la finanțe, a fost suplinit cu 4,99 mil. lei. La 31 decembrie 2015, FGC

al ODIMM a gestionat 128 garanții active, care au permis debursarea creditelor în sumă de 72,8 mil. lei și efectuarea investițiilor în economie în sumă 122,8 mil. lei. Din cadrul portofoliul garanțiilor active, 30% sunt acordate pentru întreprinderi gestionate și/sau fondate de femei, iar 63% sunt eliberate pentru întreprinderi create de tineri. În perioada de referință au fost stinse 28 garanții financiare, și respectiv, rambursate integral credite în sumă de 11,8 mln lei. Evaluarea garanțiilor acordate denotă faptul că fiecare leu acordat sub formă de garanție permite atragerea investițiilor în economie în valoare de 7 lei și, respectiv, facilitează obținerea creditelor în valoare de 3 lei. Produsele FGC au fost mediatizate în cadrul tuturor cursurilor de instruire desfășurate de ODIMM, precum și la evenimentele organizate de Organizație și alți parteneri de dezvoltare. Au fost diseminate materiale promoționale despre activitatea FGC. La moment, întru mediatizarea activităților Fondului de Garantare a Creditelor în rândul IMM, se elaborează o nouă ediție a Gazetei IMM cu genericul „Istории de succes FGC”.

Întru facilitarea accesului întreprinderilor micro și mici la resurse financiare, ODIMM administrează **Fondul de Stat de Garantare a Creditelor (FGC)**, scopul căruia este asigurarea parțială a angajamentelor agentului economic - beneficiarului de credit - față de bancă.

La 31 decembrie 2015, FGC al ODIMM a gestionat **128 garanții active**, care au permis debursarea creditelor în sumă de **72,8 mil. lei** și efectuarea investițiilor în economie în sumă **122,8 mil. lei**.

Din cadrul portofoliul garanțiilor active, **30%** sunt acordate pentru **întreprinderi gestionate și/sau fondate de femei**.

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 1.4.2. Implementarea Programului de instruire ”Gestiunea Eficientă a Afacerii”.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Economiei (Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii)

Informația despre realizare:

Pe parcursul anului 2015 a continuat implementarea Programului de instruire continuă „Gestiunea Eficientă a Afacerii” (GEA). Este un program, desfășurat pe tot teritoriul Republicii Moldova, destinat antreprenorilor de orice vârstă ce practică activități economice sub orice formă de organizare juridică, care doresc să-și sporească abilitățile în domeniul antreprenorial pentru asigurarea gestionării eficiente a afacerii proprii. Acesta prevede organizarea cursurilor de instruire antreprenorială pe 10 module cu o durată de 21 ore academice, modulele fiind actualizate anual reieșind din necesitățile antreprenorilor. În perioada de raportare au fost realizate 27 seminare, fiind instruiți 797 de antreprenori din 12 localități ale republicii. Din numărul total de persoane instruite, 68% sunt femei.

ODIMM continuă implementarea Programului de instruire continuă „**Gestiunea Eficientă a Afacerii**” (GEA), care prevede organizarea cursurilor de instruire antreprenorială pe **10 module** cu o durată de **21 ore academice**. Modulele de instruire sunt actualizate anual teme reieșind din necesitățile antreprenorilor.

În anul 2015 au fost realizate 27 seminare, fiind **instruiți 797 de antreprenori** din **12 localități** ale republicii.

Din numărul total al a antreprenorilor **instruiți 68% sunt femei**.

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 1.4.3. Implementarea Componentei “Instruire și Consultanță” a Programului național de abilitare economică a tinerilor.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Economiei (Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii)

Informația despre realizare:

Dezvoltarea culturii antreprenoriale a fost promovată și în cadrul Programului Național de Abilitare Economică a Tinerilor prin implementarea componentei de instruire și consultanță. În cadrul Programului au fost acordate consultații pentru 1110 tineri - potențiali antreprenori sau persoane care recent și-au înregistrat propria afacere. Pe parcursul anului 2015 au fost organizate 16 sesiuni de instruire pentru 458 tineri, dintre care 25% sunt antreprenori. De menționat că 41% din total tineri instruiți, constituie femei. Seminarele de instruire s-au desfășurat în următoarele 10 localități: Edineț, Ștefan Vodă, Călărași, Orhei, Chișinău, Taraclia, Ungheni, Ceadâr-Lunga, Cimișlia și Comrat.

În cadrul **Programului Național de Abilitare Economică a Tinerilor**, ODIMM a organizat 16 seminare, prin intermediul cărora au fost **instruiți 458 tineri**, dintre care **41% reprezintă femei**.

Seminarele de instruire s-au desfășurat în următoarele **10 localități**: Edineț, Ștefan Vodă, Călărași, Orhei, Chișinău, Taraclia, Ungheni, Ceadâr-Lunga, Cimișlia și Comrat.

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 1.4.4. Implementarea Programului de atragere a remitențelor în economie.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Economiei (Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii)

Informația despre realizare:

Fiind conceput pentru a susține antreprenorii și a utiliza remitențele în dezvoltarea economiei naționale, PARE 1+1 presupune acordarea unui grant nerambursabil pentru crearea întreprinderilor noi și dezvoltarea celor existente, în baza „Regulii 1+1”, sau fiecare leu investit din remitențe este suplinit cu un leu din cadrul Programului. În perioada de raportare, în cadrul Programului PARE 1+1, au fost acordate 2179 consultații (în birou, la telefon și prin email) și au fost organizate 8 sesiuni de instruire antreprenorială, la care au participat 198 migranți sau rudele de gradul I ale acestora. Din numărul total de persoane instruite 35% au constituit femei.

În anul 2015, Programul de Atragere a Remitențelor în Economie (componenta finanțarea afacerilor), a atins următoarele rezultate:

- *Contracte validate de Comitetul Național – 111;*
- *Contracte de finanțare nerambursabilă încheiate – 77, suma finanțării nerambursabile reprezintă 14,959 mil. lei și investițiile în economie planificate constituie 51 mil. lei;*

- *Suma granturilor alocate beneficiarilor PARE 1+1 în anul 2015 – 7,562 mil. lei*
- *Din total afaceri finanțate:*
 - 61% constituie întreprinderi nou create;
 - 49% - afaceri administrate de tineri cu vârsta până la 35 ani;
 - 27% - afaceri fondate și/sau gestionate de femei.

În perioada de referință, **Programul de Atragere a Remitențelor în Economie**, gestionat de ODIMM a atins următoarele rezultate:

- **Consultații** acordate (în birou, la telefon și prin email)– 2179;
- **Persoane instruite** – 198, dintre care **35% - femei**,
- **Contracte de finanțare** nerambursabilă încheiate – 77, inclusiv **32% afaceri fondate și/sau gestionate de femei**;

- **Suma finanțării** nerambursabile planificată reprezintă 14,959 mil. lei;

Investițiile în economie planificate constituie 47 mil. lei.

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 1.4.6. Extinderea serviciilor Biroului Comun de Informații și Servicii și acordarea suportului metodologic autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Ministerul Economiei

Informația despre realizare:

Prin Hotărârea Guvernului nr. 661 din 30 august 2013 a fost aprobat Regulamentul-cadm privind organizarea și funcționarea Biroului Comun de Informații și Servicii (BCIS). BCIS reprezintă un nou model european de prestare a serviciilor publice existente la nivel de raion și societatea publică într-un singur loc, inclusiv prin deplasarea prestatorilor în localitățile rurale care urmărește favorizarea populației de a se informa și accesa diverse servicii în dependență de necesități.

BCIS se instituie prin decizia autorității administrației publice locale de nivelul al doilea și organizează activități de prestare a serviciilor publice în raza unității administrativ-teritoriale respective. Biroul Comun de Informații și Servicii prestează servicii populației din localitățile urbane și rurale, inclusiv femeilor și grupurilor vulnerabile, care, din anumite motive, au acces redus la acestea.

Activitatea Biroului este asigurată de personalul existent în cadrul prestatorilor de servicii (serviciile publice desconcentrate în teritoriu, serviciile descentralizate ale autorităților administrației publice locale), prestatorilor privați sau asociațiilor obștești.

Conform informațiilor parvenite din teritoriu, la moment BCIS funcționează în 25 raioane în anul 2015 și-au extins activitatea Birouri Comune de Informații și Servicii din raioanele Leova și Basarabeasca. Pe parcursul anului 2016 urmează să desfășoare activitatea BCIS-uri din raioanele Florești, Edineț, Taraclia, Hîncești.

Prestatorii publici de servicii, membrii ai BCIS, sunt structurile teritoriale de asistență socială, direcțiile agricultură, economie și investiții capitale, oficiul teritorial de ocupare a forței de muncă, oficiile teritoriale ale inspecției muncii, serviciile relații funciare și cadastru, oficiile teritoriale de asigurări sociale, oficiile teritoriale ale inspectoratului fiscal, serviciile juridice, agențiile teritoriale de asigurări în medicină sau centrele medicilor de familie, oficiile teritoriale ale stării civile, serviciile teritoriale protecție civilă și situații excepționale, inspecția ecologică, direcția învățământ, tineret și sport.

Prestatorii privați de servicii în componența BCIS sunt în raioanele Comrat, Dubăsari și Rîșcani. Acestea sunt organizații neguvernamentale care promovează drepturile femeilor și incluziunea lor socială.

Gradul de implementare: Realizat

Obiectivul specific 1.5. Integrarea dimensiunii de gen în programele și planurile de implementare și monitorizare a migrației

Acțiunea 1.5.1. Negocierea și semnarea acordurilor interguvernamentale în domeniul protecției sociale.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene

Informația despre realizare:

Pe parcursul perioadei de referință, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei a continuat procesul de negociere și semnare a acordurilor în domeniul securității sociale cu statele de destinație ale lucrătorilor migranți.

În perioada 27-30 aprilie, la Istanbul, au fost finalizate negocierile pe marginea proiectului *Acordului în domeniul securității sociale între Republica Moldova și Republica Turcia*.

În perioada 18-20 mai 2015, la Bruxelles au fost negociate formularele și la 20 mai a fost semnat *Aranjamentul Administrativ pentru aplicarea Acordului în domeniul securității sociale dintre Republica Moldova și Regatul Belgiei*.

Semnarea Aranjamentului Administrativ a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 258 din 18.05.2015.

Prin Legea nr. 127 din 02.07.2015, Republica Moldova a ratificat *Acordul între Republica Moldova și Republica Lituania în domeniul protecției sociale*, semnat la 1 octombrie 2014. La 4 octombrie 2015 Acordul a intrat în vigoare.

La 20 octombrie 2015 a avut loc *atelierul de lucru moldo-italian* pe subiectele gestionării migrației și securității sociale a migranților. În cadrul întrevederii părțile au discutat despre necesitatea încheierii unui acord bilateral de securitate socială, ce ar facilita mecanismul exportării pensiilor, în vederea favorizării vieții lucrătorilor moldoveni din Italia.

Aceste subiecte au fost discutate la fel în cadrul mai multor întrevederi organizate pe parcursul anului cu Ambasadorul Republicii Italiene la Chișinău și reprezentanții Agenției Italia Lavoro.

La 14 decembrie 2015 a avut loc videoconferința cu ministerul omolog estonian cu privire la implementarea *Acordului în domeniul asigurărilor sociale între Republica Moldova și Republica Estonia*, semnat la 19 octombrie 2011.

Proiectul Acordului între Republica Moldova și Statul Israel în domeniul securității sociale a fost consultat cu instituțiile naționale relevante.

A fost elaborat și consultat cu instituțiile naționale de resort *proiectul Acordului între Republica Moldova și Republica Elenă în domeniul securității sociale*. Consultările moldo-elene pe marginea proiectului preconizate pentru 15-17 septembrie 2015 au fost contramandate de către partea elenă.

Totodată, MAEIE în calitate de organ coordonator al procesului de încheiere a tratatelor internaționale, a asistat MMPSF pe parcursul perioadei de raportare la organizarea și desfășurarea negocierilor în raport cu 4 (patru) proiecte de tratate cu Spania, Israel, Grecia și Turcia.

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 1.5.4. Clasificarea cererilor și petițiilor cetățenilor RM din străinătate prin prisma de gen.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene

Informația despre realizare:

În 2015, în adresa MAEIE au parvenit 71 de petiții dintre care 49 – de la bărbați, 22 – de la femei. *Notă:* MAEIE nu dispune de un registru care ar fixa separat petițiile parvenite de la cetățenii de peste hotare. Cifra reflectă situația generală. Pe viitor, se va prevedea înregistrarea separată a petițiilor parvenite din străinătate. Totodată, MAEIE nu poate fi unica instituție responsabilă pentru această acțiune. Cetățenii RM stabiliți peste hotare pot adresa petiții și în adresa altor instituțiilor de stat.

Gradul de implementare: Realizat

Domeniul 2. Bugetarea sensibilă la dimensiunea de gen

Obiectivul specific 2.1. Promovarea bugetului sensibil la dimensiunea de gen în procesul implementării bugetului bazat pe programe și performanță

Acțiunea 2.1.1. Analiza indicatorilor principali de monitorizare din sfera bugetară prin prisma dimensiunii de gen în cadrul Strategiei de dezvoltare.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Finanțelor

Informația despre realizare:

În cadrul proiectului comun ONU „Consolidarea sistemului statistic național” a fost inițiat exercițiul de evaluare calitativă a Setului armonizat de Indicatori de Dezvoltare Sensibili la Gen racordați la prioritățile Programului Național de Asigurare a Egalității de Gen pe anii 2010-2015.

Setul include indicatori statistici principali și secundari relevanți, divizați pe opt domenii de activitate ale PNAEG, descrierea acestora (definiții, sursa de date, periodicitatea de producere a indicatorilor, cadru regulator), instrucțiuni de utilizare și interpretare a indicatorilor principali și corelațiile cu alți indicatori.

Setul Armonizat de Indicatori de Dezvoltare Sensibili la Gen sunt grupați pe cele opt domenii PNAEG, precum urmează: (i) Sfera ocupării forței de muncă și migrației de muncă, (ii) Sfera bugetară, (iii) Sfera participării femeilor la procesul decizional, (iv) Sfera protecției sociale și familiei, (v) Sfera sănătății, (vi) Sfera educațională, (vii) Sfera violenței și traficului de ființe umane, (viii) Sfera creșterii nivelului de conștientizare publică.

Cît privește analiza indicatorilor pentru anul 2015 aceasta va fi realizată mai târziu fiind în strînsă corelare cu procesul de definitivarea a Raportului privind executarea Bugetului puvlic național pe anul respectiv.

Gradul de implementare: Realizat parțial

Acțiunea 2.1.2. Promovarea cursului de bugetare sensibilă la dimensiunea de gen la nivelul educației postuniversitare.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Educației

Informația despre realizare:

Pe data de 12.06.2015 a fost semnat Acord de colaborare între ASEM și UN Women privind implementarea proiectului "Introducerea cursului BSG în cadrul Academiei de Studii Economice din Moldova (ASEM)".

Scopul final al acestui proiect este de a contribui la punerea în aplicare a angajamentelor vizînd asigurarea egalității de gen în toate cele cinci țări implicate. Rezultatele scontate ale acestui proiect sunt:

- a) programele și bugetele sectoriale la nivel central și local, care ar reflecta mai bine problemele privind egalitatea de gen;
- b) supravegherea programelor, politicilor și bugetelor ale autorităților centrale și locale pentru a face față angajamentelor privind asigurarea egalității de gen;
- c) schimbul de cunoștințe și de experiențe în domeniul BSG care ar facilita replicarea bunelor practici și lecțiilor învățate.

Acest proiect va fi implementat pe baza realizărilor efectuate până în prezent în Republica Moldova.

În cadrul Proiectului regional "Promovarea politicilor sensibile la dimensiunea de gen în Sud-Estul Europei, faza II" UN Women, în parteneriat cu Academia de Studii Economice din Moldova, a organizat instruirea privind bugetarea sensibilă la dimensiunea de gen, care a avut loc pe 25-26 iunie 2015, la ASEM.

Instruirea a fost condusă de experta internațională Sheila Quinn, Irlanda, și a fost axată pe noțiunile și conceptul bugetului sensibil la dimensiunea de gen (BSG), BSG în calitate de instrument pentru o bună guvernare și contribuțiile fundamentale ale BSG în a face procesele de guvernare mai transformatoare din perspectiva de gen. O atenție specială a fost acordată experiențelor practice la nivel internațional și european, lecțiilor învățate și provocărilor în promovarea BSG și punerea în aplicare a inițiativelor BSG de actorii guvernamentali și non-guvernamentali.

Instruirea a fost destinată reprezentanților autorităților centrale și locale, membrilor Comisiei parlamentare „Economie, buget și finanțe”, unităților responsabile de planificarea, elaborarea și analiza bugetelor și unităților de gen ale ministerelor de resort, Biroului Național de Statistică, mediului academic, precum și reprezentanților societății civile care fac cercetări și analize ale bugetelor și programelor naționale și locale.

În perioada anului 2015 ***au fost întreprinse următoarele acțiuni*** în vederea inițierii implementării Proiectului „Introducerea BSG în ASEM” (conform contractului semnat):

- Inițierea elaborării unei baze de date de cunoștințe BSG în ASEM, inclusiv prin plasarea resurselor selectate pe site-ul ASEM și la bibliotecă (traducerea resurselor selectate, elaborarea și publicarea pliantelor despre aceste resurse);
- Elaborarea de materiale promoționale vizînd BSG;
- Elaborarea și prezentarea spre aprobare de către sub-diviziunile ASEM a curriculei cu aspecte sensibile la dimensiunea de gen în domeniul economiei (finanțe, statistica, managementul resurselor umane, demografie, sociologie) pentru nivelul de masterat și licență;
- Revizuirea actualului curs facultativ BSG la nivelul Masteratului sub îndrumarea și în colaborare cu expertul internațional;
- Elaborarea manualului revizuit și completat pentru cursul BSG la nivel de masterat, care urmează discutat și cu expertul străin;
- Revizuirea cunoștințelor și experiențelor existente pe implementarea / aplicarea cursului BSG la nivel regional/global, cu focusarea pe module BSG integrate la nivel de învățământ superior (pentru nivelul de licență);
- Elaborarea unui modul BSG în mod participativ bazat pe experiența internațională în cadrul sistemului financiar și reformei de descentralizare în Republica Moldova pentru nivelul de licență, care urmează discutat și cu expertul străin;
- Elaborarea programului cursului scurt BSG pentru funcționarii publici, care vizează în primul rînd autoritățile publice locale, pe baza de module / cursuri existente;

Astfel, **au fost organizate:**

- evenimentul privind semnarea Acordului ASEM-UN Women (12.06.2015);
- ședințe cu experții ASEM, experții CALM și expertul străin (Sheila Quinn) pentru discutarea implementării Proiectului;
- trainingul privind BSG cu expert internațional (25-26.06.2015) pentru reprezentanții APC și instituțiilor de învățămînt;
- instruirile pentru reprezentanții APL în zilele de 10.11.2015, 12.11.2015, 13.11.2015;
- masa rotundă pentru cadrele didactice din cadrul instituțiilor universitare privind egalitatea de gen, bugetarea sensibilă la dimensiunea de gen, drepturile omului ale femeii (23.12.2015).

În urma măsurilor întreprinse, **a fost elaborat:**

- Curriculei cu aspecte sensibile la dimensiunea de gen în domeniul economiei pentru nivelul de masterat și licență;
- Primelor versiuni ale capitolelor din cadrul manualului pentru cursul BSG pentru nivelul de masterat;
- Primelor versiuni ale capitolelor din cadrul compendiumului pentru predarea aspectelor de gender, BSG, drepturilor omului ale femeii pentru nivelul de licență;
- Primelor versiuni ale capitolelor din cadrul ghidului pentru APL în domeniul BSG;
- Listei participanților din cadrul APL pentru instruirile cu expert internațional;
- Agendei și chestionarului pentru instruirile pe domeniul BSG pentru reprezentanții APL;
- Agendei și Listei participanților la masa rotundă pentru cadrele didactice din cadrul instituțiilor universitare privind egalitatea de gen, bugetarea sensibilă la dimensiunea de gen, drepturile omului ale femeii.

Drept rezultat al tuturor activităților desfășurate de experții ASEM (Baurciulu A., Casian A., Pârțachi I., Petroia A., Sainsus V., Vaculovschi D.) în perioada anului 2015, **au fost realizate** următoarele puncte conform planului stabilit în documentele proiectului:

- Instruirea a 55 reprezentanți ai APL din republică pe domeniile vizate de proiect;
- Organizarea, în cadrul ASEM, a unui eveniment special în domeniul egalității de gen, BSG și drepturilor omului ale femeii, inclusiv în colaborare cu parteneri de bază, în scopul

încurajării studenților / masteranzilor / doctoranzilor / profesorilor să se încadreze în cercetările în domeniile date;

- Familiarizarea a 29 persoane din cadrul ASEM, USM, ULIM, Ministerului Finanțelor privind egalitatea de gen, BSG și drepturilor omului ale femeii și posibilități de introducere a acestor aspecte în curricula universitară;
- Elaborarea primei versiuni de flyer (în calitate de material promoțional) vizînd BSG (transmis la UN Women spre coordonare);
- Elaborarea paginii web pentru baza de date de cunoștințe în domeniul egalității de gen, BSG și drepturilor omului ale femeii în ASEM, inclusiv prin plasarea resurselor selectate pe site-ul ASEM;

Gradul de implementare: Realizat

Domeniul 3. Participarea femeilor la procesul decizional

Obiectivul specific 3.1. Creșterea reprezentării femeilor în pozițiile decizionale în viața politică și publică

Acțiunea 3.1.1. Elaborarea și aprobarea notei de recomandare ce vizează asigurarea reprezentării echilibrate a femeilor și bărbaților în funcțiile de demnitate publică, partidele politice și diseminarea acestora pentru aplicare ulterioară.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei

Informația despre realizare:

La data de 27 octombrie 2015 au fost prezentate concluziile și recomandările raportului de audit de gen în Parlament, deputaților și funcționarilor din cadrul Parlamentului. Activitatea respectivă a fost organizată cu suportul proiectului „Femeile în Politică” implementat de agențiile UN Women și UNDP, în parteneriat cu doi reprezentanți ai societății civile Fundația Est-Europeană și Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare. Documentul analizează, în premieră, situația din Parlament prin prisma egalității de gen, identifică lacunele și provocările și oferă recomandări menite să consolideze o instituție mai sensibilă la gen.

Raportul a fost elaborat de Consultanta Programului PNUD pentru Democrație, Sarmite D. Bulte, în contextul implementării activităților care vizează egalitatea de gen și asigurarea respectării drepturilor omului, realizate cu suportul Programului PNUD „Îmbunătățirea democrației în Moldova prin suport parlamentar și electoral”. Documentul face o radiografie a prezenței femeilor în Parlament, inclusiv la nivelul organelor de conducere, a comisiilor permanente și în cadrul Secretariatului. Totodată, raportul formulează o serie de recomandări, între care elaborarea unui Plan de acțiuni pe aspectele egalității de gen, ajustarea legislației, organizarea instruirilor pentru deputați și funcționari cu privire la conceptul de gen, crearea unei subcomisii privind egalitatea de gen, redactarea unor recomandări pentru Regulamentul Parlamentului care să garanteze participarea mai echitabilă a deputaților de ambele genuri în activitatea Parlamentului. Documentul mai conține unele recomandări pentru Secretariatul Parlamentului, pentru Guvern și entitățile publice, precum și pentru partidele politice.

De asemenea menționăm că CEC în anul 2015 a emis o decizie recomandînd o reprezentare echilibrată a femeilor și bărbaților în poziții decizionale la constituirea circumscripțiilor electorale pentru alegerile locale din 2015.

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 3.1.3. Îmbunătățirea mecanismului de colectare, analiză și distribuire a datelor statistice dezagregate în funcție de sex privind participarea femeilor și bărbaților în organele decizionale, inclusiv alese și numite, la toate nivelele, inclusiv organele de conducere ale instituțiilor politice și administrative, precum și ale organizațiilor societății civile.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Biroul Național de Statistică. Autoritățile publice centrale, Cancelaria de Stat (Centrul E-Guvernare)

Informația despre realizare:

Pe parcursul anului 2015, Biroul Național de Statistică a realizat următoarele activități privind disponibilitatea și accesul la date dezagregate pe sexe:

- **Cursuri de instruire "Utilizarea statisticilor de gen": 50 participanți.**

În cadrul cursurilor au fost instruite trei grupuri țintă: ONG-uri care promovează drepturile femeilor, unitățile gender din cadrul autorităților publice centrale și Secretariatul Parlamentului. Scopul acestora a fost de a îmbunătăți capacitățile și abilitățile practice privind utilizarea statisticilor de gen în activitatea de planificare strategică, precum și la analiza și monitorizarea politicilor/ programelor statului în domeniu.

- **Inițierea activităților privind măsurarea antreprenoriatului din perspective dimensiunii de gen.**

Au fost inițiate activitățile de testare a *modulului privind măsurarea antreprenoriatului din perspectiva dimensiunii de gen* prin intermediul cercetărilor selective în gospodării, care urmează a fi implementat în 2016. În paralel, va fi elaborată metodologia de colectare a datelor privind activitatea de antreprenoriat a femeilor și bărbaților în cadrul statisticii întreprinderilor, dar și valorificate pe deplin a sursele administrative în scopul obținerii indicatorilor statistici sensibili la dimensiunea de gen.

- **Colectarea indicatorilor statistici din cadrul Setului armonizat de indicatori de dezvoltare sensibili la dimensiunea de gen pentru anii 2010-2014.**

BNS a participat la procesul de colectare a indicatorilor din cadrul Setului, precum și a informației adiționale privind metodologia de colectare și calculare a indicatorilor din acest set de către alți producători de date. Totodată, au fost dezvoltate adițional, inclusiv indicatori ce țin de participarea femeilor și bărbaților la procesul de luare a deciziilor, la toate nivelele, care urmează să fie diseminați în anul 2016.

Gradul de implementare: Realizat

Domeniul 4. Protecția socială și familia

Obiectivul specific 4.1. Creșterea importanței maternității și paternității și promovarea repartizării egale a responsabilităților familiale de către bărbați și femei.

Acțiunea 4.1.1 Elaborarea cadrului normativ privind dezvoltarea și organizarea diferitor tipuri de servicii sociale pentru femei și bărbați cu dizabilități reieșind din necesitățile identificate.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei

Informația despre realizare:

Direcția politici de protecție socială a persoanelor cu dizabilități, în contextul întocmirii raportului analitic cu privire la gradul de implementare a Hotărârii Guvernului nr.933 din 31 decembrie 2009 cu privire la aprobarea Programului național de asigurare a egalității de gen pe anii 2010-2015, în limitele competenței funcționale comunică următoarele:

Una din prioritățile politicii naționale în domeniul asistenței sociale este dezvoltarea continuă a serviciilor sociale, care au drept scop prevenirea instituționalizării prin adaptarea și *incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, trai în comunitate ș.a.*

În I semestru al anului 2015, prin aprobarea **Hotărârii Guvernului nr. 374 din 16 iunie curent au fost operate modificări la** Hotărârea Guvernului nr. 314 din 23 mai 2012 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului social „Asistență personală” și a Standardelor minime de calitate, la **Hotărârea** Guvernului nr. 333 din 14 mai 2014 pentru aprobarea Regulamentului privind prestarea serviciilor de comunicare prin

utilizarea limbajului mimico-gestual/limbajului semnelor cu ajutorul interpretului și la Hotărârea Guvernului nr.75 din 03 februarie 2014 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea Serviciului social „Plasament familial pentru adulți” și a Standardelor minime de calitate.

Astfel, modificările aprobate prevăd excluderea discriminării pe criteriu de vîrstă la angajarea asistenților personali și la admiterea în serviciu a beneficiarilor din rîndul copiilor cu dizabilități în vîrstă de pînă la 3 ani, cînd părinții nu beneficiază de concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului pînă la împlinirea vîrstei de 3 ani; excluderea numărului de ore de interpretare în baza cererii beneficiarului, conform graficului stabilit, precum și clarificarea statutului beneficiarilor serviciului ”Plasament familial pentru adulți” care primesc alocații unice lunare pentru întreținere, stabilite conform normelor de cheltuieli în bani pentru o persoană plasată în centrele de plasament temporar care sunt la întreținerea deplină a statului.

Tot în perioada de referință s-a lucrat la elaborarea unui nou Regulament-cadru și Standarde minime de calitate pentru serviciul social ”Casă Comunitară”, după definitivarea căruia va fi inițiat procesul de consultare publică a acestuia.

Astfel, în contextul dezvoltării serviciilor sociale pentru persoanele cu dizabilități comunicăm că, pe parcursul ultimilor ani au fost elaborate și aprobate mai multe acte normative care reglementează modul de organizare și funcționare a mai multor tipuri de servicii sociale, inclusiv: Locuința protejată, Casa comunitară, Echipa mobilă, Asistență personală, Respiro.

Actualmente, în republică activează:

- 9 servicii „Locuință protejată”, pentru 34 beneficiari;
- 11 servicii „Casă comunitară”, pentru 72 beneficiari;
- 18 servicii ”Echipa mobilă”, pentru 396 beneficiari;
- 5 servicii ”Respiro”, pentru 177 beneficiari;
- 1542 asistenți personali, care îngrijesc – 1571 persoane cu dizabilități severe.

Totodată menționăm că, în contextul elaborării, reglementării și implementării politicii în domeniu, nu sunt depistate careva neclarități pe domeniul asigurării egalității între femei și bărbați, care pe parcurs ar necesita abordare suplimentară.

Gradul de implementare: Realizat

Obiectivul specific 4.2. Îmbunătățirea protecției sociale a femeilor și a prestatorilor de servicii de îngrijire informală la domiciliu

Acțiunea 4.2.2. Direcționarea prestațiilor sociale către segmentele vulnerabile ale populației luînd în considerare veniturile acesteia.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei

Informația despre realizare:

Guvernul Republicii Moldova a lansat în 2008 un nou program de transferuri sociale în formă monetară numit „Ajutor social”, cu scopul de a îmbunătăți impactul prestațiilor bănești asupra sărăciei. Totodată, acesta este primul pas în reformarea programelor bazate pe categorii și care sunt acordate persoanelor prin tranziția la un sistem de prestații bănești de sărăcie acordate familiilor.

Scopul acestui program este asigurarea unui venit lunar minim garantat, familiilor defavorizate, prin acordarea ajutorului social, stabilit în conformitate cu evaluarea venitului global mediu lunar al familiei și necesitatea de asistență socială.

La moment acesta are două componente de bază - ajutorul social și ajutorul pentru perioada rece a anului (APRA).

Mecanismul programului de „Ajutorului Social” este construit pe cîteva elemente de bază, iar pentru ca familia să devină beneficiar de ajutor social și/sau APRA, este necesar să depună cererea împreună cu actele confirmative la asistentul social din localitate și în mod obligator să îndeplinească condițiile:

- să realizeze un venit mai mic decît cel garantat de către stat acestei gospodării;

- toți membrii adulți să demonstreze un statut ocupațional sau incapacitatea de a munci;
- testul bunăstării familiei să fie pozitiv;

în cazul îndeplinirii cumulative a acestor condiții de calificare, Structura teritorială de asistență socială va calcula familiei prestația de ajutor social și/sau APRA;

În anul 2015 (9 luni), de cel puțin de o plată a prestației au beneficiat:

- de ajutor social - peste 62 mii familii cu un quantum mediu de 704 lei/lună;
- de APRA - circa 133 mii familii beneficiare de APRA, cu un quantum de 250 lei/lună.

Din numărul total de cereri depuse în 2015 (9 luni):

Peste 55 la sută au cel puțin o persoană peste vârsta de pensionare. Rata de succes la aceste cereri - 78%;

Peste 26% sînt persoane solitare cu vârsta mai mare de vârsta de pensionare. Rata de succes la aceste cereri - 85%;

Peste 53% - familii care au în componență cel puțin un copil;

Circa 84% din beneficiari - mediul rural;

Circa 43% au în componență cel puțin o persoană cu dizabilități;

Quantum mediu al ajutorului social a constituit circa 720 lei. Suplimentar informăm asupra quantumului mediu al ajutorului social în funcție de structura familiei:

- 256 lei - pentru persoane solitare pensionare;
- 410 lei - familii care au în componență cel puțin un pensionar;
- 961 lei - familii cu 1 copil;
- 1285 lei - familii cu 2 copii;
- 1771 lei - familii cu 3 și mai mulți copii;
- 732 lei -familii care au în componență persoane cu dizabilități.

în conformitate cu Legea nr. 200 din 20.11.2015 pentru modificarea și completarea Legii bugetului de stat pe anul 2015 nr. 72 din 12 aprilie 2015 venitul lunar minim garantat, utilizat pentru determinarea quantumului ajutorului social în conformitate cu Legea nr.133-XVI din 13 iunie 2008 cu privire la ajutorul social, s-a majorat de la 765 de lei la 900 lei.

Totodată, începînd cu 1 noiembrie 2015 au intrat în vigoare modificările efectuate prin Hotărîrea Guvernului nr. 838 din 2 decembrie 2015 în Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a ajutorului social, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1167 din 16 octombrie 2008, unde s-a majorat quantumul APRA de la 250 lei la 315 lei.

Astfel, s-a majorat și quantumul venitului lunar minim garantat, utilizat pentru determinarea dreptului la ajutor pentru perioada rece a anului de la 1224 lei pînă la 1440 lei.

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 4.2.3. Asigurarea implementării Recomandării Consiliului de Miniștri al UE către statele membre pentru protecția și promovarea drepturilor femeilor și fetelor cu dizabilități.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, autoritățile publice centrale

Informația despre realizare:

Informația se include la Acțiunea 4.1.1.

Gradul de implementare: Realizat parțial

Obiectivul specific 4.3. Reducerea diferenței de vîrstă în sistemul de pensionare

Acțiunea 4.3.1. Examinarea impactului majorării vîrstei de pensionare a femeilor asupra situației economice a acestora precum și asupra sistemului de pensionare în general.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei

Informația despre realizare:

În anul 2014 a fost elaborat și prezentat un studiu analitic intitulat „Propunere pentru reforma sistemului de pensii”. Acest studiu a fost elaborat de către experții German Economic Team Moldova (Ulrike Bechmann și Adrian Lupușor) în cooperare cu Expert-Grup. Acest document investighează principalele cauze pentru starea problematică sistemului de pensii și elaborează opțiuni de reformă pentru îmbunătățirea sustenabilității. Principala concentrare este asupra primului pilon, deoarece acesta este fundația fiecărui sistem de pensii.

În iunie 2015 a fost prezentat un document de politici intitulat „Criza sistemului public de pensii și măsuri de intervenție”. Documentul a fost elaborat de către expertul Adrian Lupușor cu suportul Expert-Grup Centru Analitic Independent. Astfel studiul respectiv analizează principalele deficiențe și constrângeri ale sistemului public de pensii din Republica Moldova și propune o serie de recomandări de politici pentru a consolida durabilitatea sistemului și a spori eficiența acestuia. Printre recomandările studiului evidențiem următoarele: Egalarea condițiilor de pensionare dintre femei și bărbați; Eficientizarea sistemului de indexare a pensiilor; Extinderea acoperirii sistemului public de pensii în sectorul agricol și ajustarea ratei contribuției de asigurări sociale de stat plătită de angajatorii din sectorul agricol la condițiile aplicate în mod universal tuturor angajatorilor; Eliminarea pensiilor privilegiate, etc.

În decembrie 2015 a fost prezentată evaluarea intitulată „Sistemul de pensii din sectorul public din Moldova” elaborată de către experții Echipei Economice Germane în Moldova (Ulrike Bechmann și Joerg Radeke). Astfel notă de politici oferă o evaluare generală a pensiilor din sectorul public din Moldova. Printre principalele arii care au fost cercetate menționăm: în ce mod sunt organizate pensiile din sectorul public din Moldova, ce fel de pensii primesc angajații din sectorul public, cum sunt finanțate pensiile din sectorul public. În urma analizei efectuate experții au venit cu un set de recomandări cum ar fi: mărirea vechimei de muncă pentru membrii guvernului și parlamentului, revizuirii lestei profesiilor considerate dăunătoare, etc.

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 4.3.2. Realizarea cercetării statistice asupra populației privind tranziția de la muncă la pensionare.

*Termenul de executare:*2014

Responsabilii de realizare: Biroul Național de Statistică

Informația despre realizare:

Realizarea acțiunii date a fost inclusă în Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de Dezvoltare a Sistemului Statistic Național 2016-2020 la pct. 2.4.8. cu termen de realizare 2017-2018.

Gradul de implementare: Nerealizat

Recomandări: Relizarea studiului planificat cu reflectare aspectelor ce țin de perioada de tranziție de la muncă la pensionare.

Acțiunea 4.3.3. Efectuarea unui studiu cu privire la foile de boală eliberate pentru îngrijirea copilului cu vârsta de pînă la 7 ani (dinamica, sexul îngrijitorului, durata concediilor de boală, costurile economice).

*Termenul de executare:*2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Casa Națională de Asigurări Sociale, Ministerul Sănătății, Biroul Național de Statistică

Informația despre realizare:

Realizarea acțiunii date a depins direct de alocarea resurselor financiare. Astfel din lipsa resurselor financiare necesare acțiunea nu a fost realizată.

Gradul de implementare: Nerealizat

Recomandări: Relizarea studiului planificat cu reflectare aspectelor ce țin de perioada de tranziție de la muncă la pensionare.

Obiectivul specific 5.1. Integrarea dimensiunii de gen în politicile și programele din sectorul sănătății

Activitatea 5.1.1. Ajustarea instrucțiunilor metodice și standardelor de cunoștințe și aptitudini practice în domeniul sănătății prin prisma dimensiunii de gen.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Sănătății

Informația despre realizare:

Prin ordinul Ministerului Sănătății nr.445 din 09.06.2015 a fost aprobată Instrucțiunea metodică privind intervenția instituțiilor medicale în identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea cazurilor de violență, neglijare, exploatare și trafic al copilului, care conține:

- 1) Registrul-model de evidență a sesizărilor cazurilor suspecte de violență, neglijare, exploatare, trafic al copilului;
- 2) Raport – model privind evidența sesizărilor cazurilor suspecte de violență, neglijare, exploatare, trafic al copilului;
- 3) Centralizator privind evidența sesizărilor cazurilor suspecte de violență, neglijare, exploatare, trafic al copilului.

Pentru sporirea capacităților lucrătorilor medicali în identificarea și soluționarea multidisciplinară a victimelor violenței în familie Ministerul Sănătății cu suportul UNFPA, prin intermediul Centrului de Drept al Femeilor, a adaptat Setul de materiale (manualul) UNFPA – WAVE „Consolidarea răspunsului sistemului de sănătate la cazurile de violență în bază de gen în Europa de Est și Centrală”, elaborat pentru consolidarea reacționării specialiștilor din domeniul sănătății la violența împotriva femeilor.

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 5.1.2. Consolidarea capacităților lucrătorilor medicali, membri ai echipelor multidisciplinare raionale, în prestarea serviciilor de ocrotire a sănătății femeilor și fetelor aferente fenomenului de violență, infecției HIV/SIDA.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Sănătății

Informația despre realizare:

Pe parcursul anului 2015 au fost organizate 11 Consfătuiri în serviciul de sănătate a reproducerii, cu participarea specialiștilor din cabinetele de sănătate a reproducerii, care sunt desfășurate în fiecare teritoriu administrativ.

În perioada de referință au continuat instruirile la tema „Protecția și asistența victimelor traficului de ființe umane și violenței în familie în cadrul Sistemului Național de Referire”, pentru echipele multidisciplinare comunitare (medic de familie, asistent social, polițist), susținute de Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familie în parteneriat cu Organizația Internațională pentru Migrație.

Instruirile au fost organizate și desfășurate în 11 teritorii administrative: mun.Bălți, Anenii Noi, Cahul, Cantemir, Florești, Rîșcani, Glodeni, Șoldănești, Ștefan Vodă, Taraclia; Vulcănești.

În conformitate cu Acordul Bienal de Colaborare între OMS pentru Europa și Ministerul Sănătății pentru anii 2014 – 2015, privind îmbunătățirea sănătății femeilor în perioada 10 noiembrie – 12 noiembrie 2015 a fost organizat Cursul de formare a formatorilor pentru adaptarea ghidului Organizației Mondiale a Sănătății privind îngrijirea medicală a femeilor supuse violenței partenerului intim sau violenței sexuale în Moldova.

Ca continuitate, la finele anului 2015, cu suportul OMS au fost organizate și desfășurate 3 cursuri de instruire în domeniul respectiv pentru 60 specialiști.

La data de 21 aprilie 2015, cu suportul OMS, a fost organizat și desfășurat *Dialogul de politici privind prevenirea maltratării copilului*, cu participarea a 53 de persoane.

În perioada 22 aprilie – 23 aprilie 2015, cu suportul OMS, a fost organizat și desfășurat atelierul de lucru în domeniul prevenirii traumatismului / maltratării la copii (instruiți 20 specialiști).

Pe parcursul anului 2015, în conformitate cu Programul de Țară UNFPA pentru Republica Moldova, în perioada martie – decembrie 2015 sunt organizate și desfășurate ateliere de lucru pentru lucrătorii medicali din asistența medicală primară în domeniul prevenirii și asistenței cazurilor de violență în familie (inclusiv în rândul copiilor), în 10 teritorii: Leova, Cantemir, Șoldănești, Ștefan Vodă, Criuleni, Edineț, Briceni, Glodeni, Soroca, Strășeni (pentru 400 specialiști).

Concomitent, în perioada 30 noiembrie – 01 decembrie 2015 a fost organizat cursul de Formare de Formatori în baza acestui modului UNFPA – WAVE „Consolidarea răspunsului sistemului de sănătate la cazurile de violență în bază de gen în Europa de Est și Centrală”.

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 5.1.3. Colectarea, analizarea și utilizarea datelor statistice dezagregate pe sexe, precum și a rezultatelor studiilor realizate prin prisma de gen în procesul de planificare și implementare a politicilor sectoriale.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Sănătății

Informația despre realizare:

SIA AMP este la etapa de dare în exploatare. 266 de instituții din AMP au acces la sistem, iar 159 de instituții aplică SIA în activitate.

Gradul de implementare: Realizat

Obiectivul specific 5.2. Reducerea discrepanței de gen în speranța de viață la naștere a femeilor și bărbaților.

Acțiunea 5.2.1. Asigurarea serviciilor de ocrotire a sănătății mintale și fizice de calitate înaltă, în special pentru bărbați, inclusiv tratament împotriva abuzului de alcool, dependenței de droguri și alte substanțe psihoactive.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Sănătății

Informația despre realizare:

Pe parcursul anului 2015 a continuat implementarea proiectului moldo-elvețian „Suport pentru reforma serviciilor de sănătate mintală în Republica Moldova”, prima fază: 01.08.2014 – 31.07.2018.

La 15 septembrie a avut loc deschiderea oficială a primului Centru Comunitar de Sănătate Mintală din Republica Moldova, în raionul Cimișlia, care utilizează metodologia FACT. Crearea acestui centru are loc în cadrul proiectului „Reforma serviciilor de sănătate mintală în Moldova”, desfășurat în patru raioane-pilot: Cimișlia, Cahul, Orhei și Soroca.

La data de 21 decembrie 2015, astfel de Centru a fost deschis și în raionul Cahul.

Concomitent, în cadrul proiectului respectiv, în perioada 02 – 04 septembrie 2015 a fost organizat cursul de instruire pentru specialiștii din domeniul sănătății mintale cu tematica: Rolul psihologului în cadrul Centrului comunitar de sănătate mintală. Psihodiagnostic și consiliere clinic (10 specialiști din cadrul CCSM din cele patru raioane-pilot: Cimișlia, Cahul, Orhei și Soroca).

În anul 2015 au fost contractate 34 Centre Comunitare de Sănătate Mintală (anul 2014 - 25 Centre Comunitare de Sănătate Mintală), finanțate din Fondul asigurării obligatorii de asistență medicală. Suma contractată pentru anul 2015 a constituit – 10 236 901 lei (anul 2014 – 5 374 638 lei).

Situația drogurilor în republica Moldova rămîne a fi o problemă, care-și menține tendințele de influență negativă.

În scopul promovării politicii de stat în problema circulației substanțelor narcotice și psihotrope și a precursorilor, ocrotirea sănătății omului, asigurarea securității sociale și de stat, în Republica Moldova este aplicată Legea nr.382-XIV din 6 mai 1999 cu privire la circulația substanțelor narcotice și psihotrope și a precursorilor.

În urma unei analize a situației în domeniul combaterii narcomaniei și narcobusinessului a fost elaborată și aprobată Strategia națională antidrog pe anii 2011-2018 (Hotărârea Guvernului nr.1208 din 27 decembrie 2010), care propune o abordare complexă, multidisciplinară și echilibrată a problemelor ce țin de consumul de droguri, bazată pe o cooperare complexă, interdepartamentală, interdisciplinară și intersectorială la toate nivelele, avînd drept fundament trei componente ale politicii moderne în domeniul drogurilor, care nu se substituie reciproc, dar se completează reciproc:

a) reducerea ofertei de droguri (exercitarea controlului asupra circulației legale a drogurilor și combaterea traficului și distribuirii ilicite de droguri);

b) reducerea cererii de droguri (prevenirea primară a consumului de droguri, tratamentul, resocializarea utilizatorilor de droguri);

c) reducerea riscurilor.

La baza bunei implementări a Strategiei naționale antidrog pe anii 2011-2018 se află realizarea activităților, incluse în Planul național de acțiuni antidrog 2014-2016, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.764 din 18 septembrie 2014.

Potrivit datelor statistice în supraveghere medicală în instituțiile de profil narcologic din republică se află circa 11050 consumatori de droguri sau 310,6 la 100 mii locuitori (anul 2014 – 294,6 la 100 mii locuitori).

Pe parcursul perioadei de referință primar au fost înregistrate 924 persoane sau 26,0 la 100 mii locuitori (anul 2014 – 24,0 la 100 mii locuitori).

1025 persoane consumatoare de droguri au fost antrenate în diferite programe de profilaxie și tratament.

În scopul asigurării accesibilității persoanelor dependente de droguri la servicii medicale calitative în cadrul Spitalelor Raionale Cahul, Edineț, Soroca, Comrat și Ungheni au fost create și activează cabinete pentru tratamentul de substituție cu metadonă.

Sunt antrenați în tratament de substituție cu metadonă permanent în sectorul civil circa 450 persoane.

Concomitent, în anul 2015 în supraveghere medicală în instituțiile de profil narcologic din republică se află circa 46500 bolnavi de alcoolism cronic. În programele de consiliere psihologică au fost cuprinse 29,7% persoane.

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 5.2.2. Organizarea campaniilor de informare a populației privind factorii care influențează creșterea discrepanței în speranța de viață a femeilor și bărbaților, cum ar fi traumatismele și accidentele.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Sănătății

Informația despre realizare:

În perioada februarie 2014 – februarie 2015 se desfășoară ***Campania națională de comunicare privind reducerea consumului de alcool în rândul populației din Republica Moldova, „Cu mintea trează”***, organizată de Ministerul Sănătății în colaborare cu Biroul Organizației Mondiale a Sănătății (OMS) din Republica Moldova și cu suportul financiar al Uniunii Europene.

Campania este adresată în primul rând șoferilor și femeilor gravide, precum și populației generale și adolescenților. Obiectivele campaniei sunt de a mări cunoștințele grupurilor-țintă despre impactul nociv al consumului de alcool asupra stării de sănătate; de a reduce percepția populației generale precum că consumul de alcool nu poate fi dăunător și de a mări numărul persoanelor care au adoptat comportamente pozitive, precum abținerea de la consumul de alcool

în timpul sarcinii, în timpul conducerii unei vehicul sau la locul de muncă, inclusiv în rândul adolescenților cu vârsta de până la 18 ani.

Campania națională de comunicare include o serie de spoturi video și audio, difuzate gratuit la mai multe posturi TV și de radio din țară, broșuri destinate populației generale, șoferilor și femeilor însărcinate, postere și billboard-uri, plasate în incinta instituțiilor medicale și respectiv în locurile publice din municipiile Chișinău și Bălți, centrele raionale din republică. Campania de comunicare „Printre partenerii Campaniei „Cu mintea trează!” se numără Ministerul Afacerilor Interne și Compania „Teleradio-Moldova”.

În luna decembrie 2014, în cadrul proiectului moldo-elvețian ”Regionalizarea serviciilor pediatrie de urgență și terapie intensivă din Republica Moldova” (REPEMOL), a fost lansată **Campania națională de prevenire a accidentelor rutiere la copii „Știi să eviți pericolele străzii?”**. Campania prevede informarea copiilor și familiilor acestora despre metodele de prevenire a accidentelor rutiere și comportamentele sigure în trafic. Pe parcursul anului 2015 în activități de educație rutieră la nivel de comunitate au beneficiat 7653 copii, adolescenți, părinți și pedagogi.

Gradul de implementare: Realizat

Obiectivul specific 5.3. Reducerea factorilor socio-economici ce favorizează mortalitatea maternă, în special în rândul femeilor din zonele rurale.

Acțiunea 5.3.1. Integrarea, dezvoltarea și prestarea serviciilor de sănătate a reproducerii în sistemul de asistență medicală primară.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Sănătății

Informația despre realizare:

Pe parcursul anilor 2011 – 2015 a avut loc procesul de extindere a Centrelor de Sănătate Prietenoase Tinerilor (CSPT), finanțate din Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, după cum urmează: anul 2011 – 12 CSPT, anul 2012 – 28 CSPT, anul 2013 – 36 CSPT, anul 2014 – 37 CSPT, anul 2015 – 37 CSPT.

Comparativ cu anul 2011, în anul 2015 cuantumul cheltuielilor pentru contractarea acestor Centre s-a majorat de la 2 mln. lei la 10,94 mln. lei.

În perioada de referință a crescut numărul de beneficiari, care au solicitat servicii de sănătate prietenoase tinerilor: de la 53066 beneficiari în anul 2011 până la 149340 beneficiari în anul 2014. În I semestru a anului 2015 au solicitat servicii de sănătate prietenoase tinerilor 83442 beneficiari (datele pentru 12 luni ale anului 2015 sunt în fază de procesare).

În rezultatul evaluării activității Centrelor de Sănătate Prietenoase Tinerilor se observă o tendință de creștere a numărului adolescenților din grupul de risc, care solicită servicii de sănătate prietenoase tinerilor, de la 10% în anul 2013 la 12% în anul 2015 (anul 2011 – 2012 lipsesc datele).

În cadrul Centrelor de Sănătate Prietenoase Tinerilor s-au efectuat circa 20500 activități de informare și educare a tinerilor, 1/3 din ele fiind efectuate în localitățile rurale, la care au participat 106 000 tineri.

Concomitent, la nivel de țară este desfășurată rețeaua cabinetelor de sănătate a reproducerii (47 cabinete), care prestează servicii de diagnostic și tratament persoanelor de vârstă fertilă.

Gradul de implementare: Realizat

Recomandări: Asigurarea sustenabilității serviciilor prestate prin intermediul cabinetelor de sănătate a reproducerii, Centrelor de Sănătate a Femeii și Centrelor de Sănătate Prietenoase Tinerilor, în special pentru populația din zona rurală.

Acțiunea 5.3.2. Elaborarea ghidurilor instructiv-metodice și standardelor de asistență în sănătatea reproducerii.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Sănătății

Informația despre realizare:

Au fost elaborate Standardele de evaluare și acreditare a Centrelor de Sănătate Prietenoase Tinerilor, în corespundere cu Standardele globale de calitate ale serviciilor de sănătate pentru tineri ale OMS, și au fost aprobate în cadrul ședinței Prezidiului CNEAS din 04.12.2015.

Au fost elaborate și aprobate 21 Protocoale clinice naționale, 9 Ghiduri, inclusiv:

– Ghidul național de conduită a infecțiilor cu transmitere sexuală, ordinul nr.68 din 31.01.2015;

– Ghidul OMS „Asistența spitalicească oferită copiilor”, ordinul nr.96 din 13.02.2015.

Au fost elaborate și aprobate 2 Protocoale clinice standardizate și 2 Standarde, dintre care:

– „Standardul național al procedurilor operaționale privind screeningul cervical”, ordinul nr. 533 din 25.06.2015;

– „Standardul de calitate a serviciilor de prevenire HIV în mediul populațiilor-cheie”, ordinul nr. 996 din 23.12.2015.

Au fost elaborați și aprobați 4 Algoritmi de conduită, actualizate 16 Protocoale clinice naționale.

Gradul de implementare: Realizat

Recomandări: Asigurarea implementării în procesul de activitate a ghidurilor și standartelor elaborate.

Acțiunea 5.3.3. Instruirea personalului medical în contextul implementării standardelor de asistență în sănătatea reproducerii.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Sănătății

Informația despre realizare:

În scopul îmbunătățirii sănătății sexuale și reproductive a tinerilor din Republica Moldova, în special a celor din grupul vulnerabil și expuși mai mult riscurilor, vine proiectul moldo-elvețian „Generație sănătoasă – extinderea serviciilor de sănătate prietenoase tinerilor în Republica Moldova”.

În Faza a II-a (01.11.2014 – 31.10.2018) se promovează cele șapte probleme principale de sănătate ale adolescentului: ITS/HIV/SIDA; sarcină nedorită; probleme de sănătate mintală ca urmare a abuzului de substanțe (alcool, droguri, dependență); Tulburări psiho-emoționale și de identitate; probleme de sănătate apărute ca urmare a violenței; deficiențe nutriționale și tulburări de malnutriție și de dezvoltare în timpul pubertății.

Obiectivul general al Proiectului, faza a II-a, este îmbunătățirea sănătății bărbaților și femeilor tinere din Republica Moldova prin creșterea cererii, accesului și utilizării serviciilor prietenoase tinerilor de calitate și a programelor de educație legate de sănătate.

Abordarea Proiectului se axează pe patru intervenții strategice, și anume:

1) îmbunătățirea continuă a cadrului juridic, de politici și normativ, în vederea înlăturării obstacolelor de ordin juridic în beneficierea de SSPT de către adolescenți și în scopul clarificării poziției CSPT în cadrul Sistemului de sănătate;

2) consolidarea capacităților manageriale și tehnice ale conducerii și personalului CSPT, prin crearea rețelelor și preluarea experienței internaționale;

3) armonizarea și consolidarea cooperării inter-sectoriale, la nivel național și local, în domeniul sănătății și dezvoltării adolescenților, astfel încât mecanismele existente de colaborare inter-sectorială să îmbunătățească gestionarea acestor servicii;

4) comunicarea și mobilizarea comunității: abordările participative în comunicare vor contribui la includerea tinerilor în centrul tuturor inițiativelor care vizează îmbunătățirea bunăstării lor.

Astfel:

- în perioada 19-20 februarie a fost organizat un curs de instruire „Elemente de psihoterapie în lucrul cu adolescenții” pentru specialiștii psihologi din cadrul centrelor de Sănătate Prietenoase Tinerilor (23 specialiști).
- în luna iunie 2015 a fost inițiat Cursul de instruire în conduita integrată a sănătății adolescenților pentru lucrătorii medicali din asistența medicală primară (ordinul Ministerului Sănătății nr.437 din 09.06.2015). La acest curs de instruire sunt programați pentru instruire 1185 medici de familie.

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 5.3.4. Asigurarea disponibilității, acceptabilității și utilizării mijloacelor moderne de control ale fertilității de către femei și bărbați, în special în zonele rurale cu scopul eliminării cazurilor de avort ca mijloc de control al fertilității.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Sănătății

Informația despre realizare:

În scopul asigurării dreptului populației la sănătatea reproducerii, sporirii accesului populației, inclusiv din localitățile rurale și din grupurile vulnerabile, la preparate de contracepție, prin ordinul comun al Ministerului Sănătății și Companiei Naționale de Asigurări în Medicină nr.812/414-A din 14.08.2014 a fost aprobat Planul de acțiuni privind asigurarea cu contraceptive a grupurilor vulnerabile ale populației, la nivel de asistență medicală primară.

Planul respectiv conține un șir de activități, printre care:

- Dezvoltarea cadrului normativ pentru achiziționarea centralizată de contraceptive
- Elaborarea instrumentelor necesare pentru monitorizarea și evaluarea utilizării contraceptivelor de către grupurile vulnerabile ale populației
- Fortificarea capacităților asistenței medicale primare pentru utilizarea contraceptivelor de către grupurile vulnerabile ale populației.

Concomitent, prin ordinul nr.975 din 29.09.2014 a fost aprobată Lista contraceptivelor recomandate pentru procurare la nivel de asistență medicală primară din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală primară. Această Listă include (lista minim recomandată și lista opțională): contraceptive hormonale, contraceptive de barieră și dispozitive intrauterine.

Gradul de implementare: Realizat

Activitatea 5.3.5. Informarea populației privind planificarea familială și sănătatea reproductivă prin prisma de gen.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Sănătății

Informația despre realizare:

În perioada 25 – 31 ianuarie 2015 în republică s-a desfășurat ***Săptămâna de Prevenire a cancerului de col uterin***, eveniment lansat la inițiativa Asociației Europene de combatere a Cancerului Cervical (ECCA), la care Republica Moldova a aderat din 2009.

Campania „Spune DA pentru SĂNĂTATEA TA!”, ediția 2015 este organizată pentru al cincilea an consecutiv și are drept scop informarea, motivarea și educarea populației cu privire la adoptarea unui mod sănătos de viață, bazat pe alimentație corectă și echilibrată, promovarea alăptării la sân, renunțarea la vicii, practicarea sportului.

Cea de-a cincea ediție a evenimentului a cuprins câteva localități din țară, precum satele Costești, Ciorescu, orașele Chișinău, Soroca, Bălți, Ungheni și Cimișlia. Activitățile desfășurate au inclus: consultații medicale gratuite, curse de ciclism, flashmob-uri, târguri de alimente sănătoase cu genericul „BioFest”, ateliere cu genericul „Gătim sănătos cu produse ecologice”, jocuri și competiții sportive cu premii, programe artistice. În cadrul campaniei au fost organizate și seminare de instruire a cadrelor didactice, lucrătorilor medicali și elevilor din diferite instituții de învățământ din țară, etc.

În instituțiile de învățământ a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare au fost organizate lecții publice, cu participarea medicilor, colaboratorilor poliției de sector cu tematica:

„Sănătatea e în mâinile tale”, „Alimentarea corectă, principiile ei”, „SIDA - pericol pentru tineri”, „Modul sănătos de viață”, „Igiena personală”, „Educația sexuală”, „Medicina și sănătatea”, „Prevenirea tuberculozei”, „Măsuri de prevenire a maladiei SIDA” ș.a. În rețeaua locală a instituțiilor de învățământ a fost plasată varianta electronică a broșurii „Promovarea produselor autohtone inofensive pentru sănătate”, unde sunt descrise oportunități de producere, realizare atât pe piața națională, cât și în afara ei.

La 26 noiembrie 2015 a fost lansată **Campania regională „Te privește! Privește pe fiecare! Testează-te HIV!”**. În țara noastră în perioada campaniei 2015-2016 urmează să se desfășoare activități orientate spre profilaxia infecției HIV, în special promovarea testării, precum și motivarea pentru o atitudine tolerantă față de persoanele HIV pozitive.

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 5.3.6. Monitorizarea implementării instruirii tinerilor privind modul sănătos de viață și realizarea măsurilor prevăzute în Programul național de promovare a modului sănătos de viață pentru anii 2007-2015.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Sănătății

Informația despre realizare:

Raportele cu privire la realizarea Programului național de promovare a modului sănătos de viață pentru anii 2007 – 2015, aprobat prin Hotărârea Guvernului Nr.658 din 12.06.2007 sunt elaborate și prezentate Guvernului.

În cadrul proiectului moldo-elvețian „Generație sănătoasă – extinderea serviciilor de sănătate prietenoase tinerilor în Republica Moldova”, au fost organizate un șir de activități printre care:

- organizată o masă rotundă cu tema „Sporirea accesului tinerilor romi la servicii calitative de sănătate”. Au fost puse în discuție problemele majore de sănătate ale tinerilor, inclusiv tinerilor romi, din Republica Moldova și rolul Centrelor de Sănătate Prietenoase Tinerilor (au participat 27 tineri de etnie romă).

- în perioada 10 – 14 august 2015 organizată „Școala de vară pentru Voluntarii Centrelor de Sănătate Prietenoase Tinerilor din Republica Moldova”, la care au participat circa 130 de specialiști.

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 5.3.7. Elaborarea și aprobarea Strategiei de comunicare și mobilizare comunitară privind promovarea mediului protector în comunitate pentru sănătatea și dezvoltarea adolescenților.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Sănătății

Informația despre realizare:

Acțiunea dată a fost realizată în anul 2013. Detalii despre rezultatele au fost incluse în Raportul de analiză pentru anulul 2013 și pot fi accesate la următorul link http://www.mmmpsf.gov.md/sites/default/files/document/attachments/raport_pnaeg_2013.pdf.

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 5.3.8. Organizarea activităților de informare și promovare a sănătății reproducerii la femei și bărbați.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Sănătății

Informația despre realizare:

Campania „Spune DA pentru SĂNĂTATEA TA!”, ediția 2015 este organizată pentru al cincilea an consecutiv și are drept scop informarea, motivarea și educarea populației cu privire la adoptarea unui mod sănătos de viață, bazat pe alimentație corectă și echilibrată, promovarea alăptării la sân, renunțarea la vicii, practicarea sportului.

Cea de-a cincea ediție a evenimentului a cuprins câteva localități din țară, precum satele Costești, Ciorescu, orașele Chișinău, Soroca, Bălți, Ungheni și Cimișlia. Activitățile desfășurate au inclus: consultații medicale gratuite, curse de ciclism, flashmob-uri, târguri de alimente sănătoase cu genericul „BioFest”, ateliere cu genericul „Gătim sănătos cu produse ecologice”, jocuri și competiții sportive cu premii, programe artistice. În cadrul campaniei au fost organizate și seminare de instruire a cadrelor didactice, lucrătorilor medicali și elevilor din diferite instituții de învățământ din țară, etc.

În instituțiile de învățământ a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare au fost organizate lecții publice, cu participarea medicilor, colaboratorilor poliției de sector cu tematica: „Sănătatea e în mâinile tale”, „Alimentarea corectă, principiile ei”, „SIDA - pericol pentru tineri”, „Modul sănătos de viață”, „Igiena personală”, „Educația sexuală”, „Medicina și sănătatea”, „Prevenirea tuberculozei”, „Măsuri de prevenire a maladiei SIDA” ș.a. În rețeaua locală a instituțiilor de învățământ a fost plasată varianta electronică a broșurii „Promovarea produselor autohtone inofensive pentru sănătate”, unde sunt descrise oportunități de producere, realizare atât pe piața națională, cât și în afara ei.

La 26 noiembrie 2015 a fost lansată ***Campania regională „Te privește! Privește pe fiecare! Testează-te la HIV!”***. În țara noastră în perioada campaniei 2015-2016 urmează să se desfășoare activități orientate spre profilaxia infecției HIV, în special promovarea testării, precum și motivarea pentru o atitudine tolerantă față de persoanele HIV pozitive.

Gradul de implementare: Realizat

Domeniul 6. Educație

Obiectivul specific 6.1. Integrarea dimensiunii egalității de gen în politicile educaționale și în procesul educațional.

Acțiunea 6.1.1. Organizarea campaniei de comunicare a atractivității și avantajelor unei cariere în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor, care se va concentra în special pe fete absolvente ale învățământului preuniversitar.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor

Informația despre realizare:

MTIC în parteneriat cu USAID CEED II a organizat campania de orientare profesională pentru specialiștii din domeniul tehnologiei informației. Campania de orientare profesională „Cariera în IT” a fost lansată în cadrul „Zilelor Tehnologiei Informației și Comunicațiilor” prin utilizarea diverselor canale de comunicare cu publicul țintă. Campania s-a desfășurat în două etape: campania de prezentări „Alege o Cariera în IT” și campania de promovare a „Carierii în IT”.

La prima etapă au participat peste 2000 de elevi din 28 de licee din țară. Inițiativa s-a desfășurat sub forma unor sesiuni de orientare în carieră dedicate elevilor claselor a X-XII-a. Tinerii au participat în cadrul unui dialog dinamic cu reprezentanții sectorului, având posibilitatea să afle informație utilă despre specificul activității în domeniul IT, direcțiile de carieră pe care le pot urma, instituțiile la care pot merge să studieze, opțiuni adiționale de studiu individual, interactiv și gratuit.

Totodată, la data de 3 noiembrie 2015 a avut loc Forumul „Femeile în domeniul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor”, în cadrul cărui ai fost discutate evoluțiile și progresele în domeniul TIC, atragerea femeilor în acest sector și oportunitatea de a urma o carieră IT. Reuniunea a fost organizată cu suportul UN Women, Novateca, IREX și TEKEDU, în cadrul inițiativei GirlsGoIT, cu participarea Ambasadelor Suediei, Germaniei și SUA, a Oficiului Băncii Mondiale, reprezentanților Parlamentului, ai altor autorități publice centrale și ai comunității de afaceri.

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 6.1.3. Îmbunătățirea metodologiei de calcul a indicatorilor privind participarea la procesul educațional (abandon, rata de cuprindere, rata de finalizare) după criteriul de sex.

Termenul de executare: 2014

Responsabilii de realizare: Biroul Național de Statistică

Informația despre realizare

Au fost elaborate calcule pentru principalii indicatorii statistici care reflectă participarea și finalizarea studiilor de către fete și băieți: rata de cuprindere, rata de admitere, rata de tranziție și rata de absolvire pe nivele educaționale. Indicatorii sunt disponibili în compartimentul Statistica gender/ Educația și instruirea femeilor pe parcursul vieții.

Gradul de implementare: Realizat

Obiectivul specific 6.2 Reducerea feminizării sistemului educațional

Acțiunea 6.2.1. Promovarea dimensiunii de gen în dezvoltarea resurselor umane la toate nivelele de educație, în baza studiilor și practicilor internaționale.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Educației

Informația despre realizare:

Conform Codului educației, art.7, educația se întemeiază pe următoarele principii fundamentale: echitate, calitate, relevanță, centrare pe beneficiar, libertate în gândire, respectarea dreptului la opinie, incluziune socială, asigurarea egalității, recunoașterii și garantării drepturilor personale, unitatea și integritatea spațiului educațional, descentralizarea și autonomia instituțională, transparență, etc. Statul asigură șanse egale de acces în instituțiile de stat de învățământ liceal, profesional, mediu de specialitate și superior, în funcție de aptitudini și capacități. Pornind de la faptul că copiii au șanse egale la instruire, indiferent de sex, nu există discipline separate pentru băieți și fete, nici în învățământul preuniversitar, nici în secundar profesional, mediu de specialitate sau superior. Admiterea în învățământul secundar profesional, mediu de specialitate și superior se face în baza concursului mediei însușitei din certificatul de studii.

Echilibrul de gen se păstrează la treapta preșcolară și la primele trepte de învățământ (primar, gimnazial, liceal). Diferențe apar la treapta de învățământ secundar profesional, unde ponderea băieților e mai înaltă (69% în anul de studii 2014-2015). În învățământul mediu de specialitate fetele dețin o pondere mai mare (peste 52,8% din numărul total de elevi); în învățământul superior ponderea populației feminine este superioară celei masculine, în anul de studii 2014-2015 fiind de 57,5%. Și în rândul doctoranzilor circa 56,1% îl constituie femeile.

În scopul realizării Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 933 din 31.12.09 **Cu privire la aprobarea Programului Național de asigurare a egalității de gen în Republica Moldova pe anii 2010-2015**, ministerul coordonează implementarea programelor de educație în domeniile pregătirii către viața de familie, sănătății, a **egalității între sexe** în învățământul secundar, profesional tehnic postsecundar, postsecundar nonterțiar și superior, precum și participă la elaborarea materialelor informativ-educaționale și comunicative.

La solicitarea Ministerului Educației, Institutul de Științe ale Educației realizează permanent instruirea cadrelor didactice, selectate de instituțiile de învățământ, în domeniul asigurării drepturilor fundamentale ale tineretului studios, inclusiv în problema **dimensiunii de gen în procesul instructiv-educativ**. Perspectiva de gen, în contextul drepturilor omului, este abordată prin module tematice realizate în cadrul stagiilor de formare continuă a profesorilor la "Educație civică", "Directorii adjuncți pentru educație", "Clasele primare", "Educație tehnologică".

Pornind de la ideea că realizarea egalității de gen reprezintă o provocare pentru drepturile omului și o premisă a dezvoltării economice, abordarea acesteia la nivelul învățământului se confruntă cu un șir de **probleme**, inclusiv:

1. Se menține o feminizare semnificativă a corpului didactic la nivel preuniversitar și schimbarea parțială a co-raportului în instituțiile de învățământ superior. Chiar dacă femeile constituie majoritatea în domeniul educației, bărbații continuă să dețină **poziții de nivel superior**, ei fiind aceia care adoptă deciziile importante.

De ex., la nivelul instituțiilor de învățământ superior, femeile ocupă următoarea poziție: **23** la sută dețin funcția de Rector; **26%** - funcția de Prorector; **31%** - funcția de Decan; **36%** - funcția de Șef catedră.

2. Se atestă discrepanțe de gen la nivel de specialități. Menționăm că feminizarea educației universitare poate fi explicată prin eforturile studentelor de a compensa discriminarea bazată pe gen pe care o vor înfrunta când se vor angaja în câmpul muncii.

3. Unii părinți consideră universitatea ca unica șansă pentru fiicele lor de a găsi de lucru și a se căsători, astfel întreprind orice pentru a fi înmatriculate în învățământul superior.

4. Fetele, de fapt, depun mai multe eforturi pentru a fi înmatriculate în universități.

În scopul depășirii acestei situații, colaboratorii instituțiilor de învățământ superior, în sesiunea de admitere, discută cu candidații în vederea încurajării fetelor și băieților pentru înmatricularea în domenii mai puțin tradiționale din punct de vedere al genului.

În sesiunea de **admitere 2015**, la **ciclul I**, licență, au fost înmatriculați **17683** de studenți: fete – **9991** sau **56,5%**. În domeniile de formare profesională, **tradițional alese de bărbați**, se constată tendințe de îmbunătățire a situației: la **Academia de Poliție "Stefan cel Mare"**, în sesiunea de Admitere 2015, din numărul total de **286** de locuri au fost admise **91 de fete**, ceea ce constituie **31%**, la **Academia Militară "Alexandru cel Bun"** din numărul total de **87** de locuri, **11 (12,6%)** locuri au fost repartizate pentru admiterea fetelor la specialitățile militare.

Promovarea dimensiunii de gen la nivelul învățământului superior este realizată în baza programelor /cursurilor de formare profesională inițială și continuă în contextul drepturilor omului. Spre exemplu:

(i) în cadrul *Universității de Stat din Moldova*, studenților li se propun discipline la libera alegere, care se încadrează în activitățile de asigurare a egalității de gen: *Femeile în istorie* (autor – dr. Rodica Țugulschi, Facultatea Istorie și Filosofie), *Femeile marilor dictatori* (autor – dr. hab., prof. univ. Anatol Petrencu); *Egalitatea genurilor* (autor – dr. hab., conf. univ. Valentina Bodrug) etc.

În cadrul universităților (USM, UPS, USEFS, US Tiraspol) sînt predate cursuri de formare continuă la subiectul asigurării unei abordări complexe a egalității între femei și bărbați în documentele reglatoare din toate domeniile universitare și la toate nivelurile de adoptare și aplicare a deciziilor, în contextul autonomiei universitare.

Gradul de implementare: Realizat

6.2.2. Încurajarea fetelor și băieților pentru înmatricularea în domenii mai puțin tradiționale, prin intermediul instruirilor vocaționale.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Educației

Informația despre realizare:

În cadrul celei de-a V-a ediție a Forului meseriilor/profesiilor la **Tîrgul locurilor de muncă pentru Tineret, 2015**, în premieră, participanții la eveniment au fost ghidați în carieră de către experți în domeniu. Evenimentul a oferit posibilitate tinerilor de a se familiariza cu programele de studii ale instituțiilor de învățământ, de a cunoaște angajatori din diferite domenii și de a negocia jobul potrivit și din perspectiva de gen.

Gradul de implementare: Realizat

Obiectivul specific 7.1. Anihilarea violenței în familie și în bază de gen, precum și a traficului cu femei și fete.

Acțiunea 7.1.1. Elaborarea și modificarea documentelor de politici sectoriale în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie și traficului de ființe umane, ținând cont de dimensiunea de gen.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Afacerilor Interne, Secretariatul Permanent al Comitetului național pentru combaterea traficului de ființe umane, Ministerul Justiției, Institutul Național de Justiție

Informația despre realizare:

A fost aprobat Regulamentul-cadru și standardele minime de calitate ale Serviciului de asistență și protecție a victimelor traficului de ființe umane a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.898 din 30 decembrie 2015.

Secretariatul permanent a coordonat elaborarea **Proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative**. Prin acest proiect urmează a fi modificat Codul Penal și Legea nr. 241 din 20.10.2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane și Legea nr.140 din 14.06.2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți.

Proiectul are ca scop eliminarea unele probleme de ordin legislativ cu care se confruntă specialiștii din cadrul instituțiilor abilitate în prevenirea și combaterea TFU, în acordarea protecției și asistenței necesare victimelor. De asemenea, proiectul va contribui la armonizarea legislației naționale din acest domeniu cu standardele internaționale, va exclude un șir de lacune ce se referă la definirea termenilor specifici care se regăsesc în legislația de resort, atribuțiile pe care le au autoritățile publice centrale în asigurarea asistenței și protecției victimelor TFU și va stabili unele prevederi noi care vor facilita activitatea autorităților naționale în prevenirea și combaterea TFU, inclusiv instituționalizarea Sistemului național de referire pentru protecția și asistența victimelor și potențialelor victime ale TFU.

Proiectul a fost transmis Ministerului Justiției și urmează să fie supus avizării.

Ministerul Justiției a elaborat **proiectul Legii cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor**. Proiectul va reglementa procesul de reabilitare a victimelor infracțiunilor, inclusiv a traficului de ființe umane, va oferi garanții legislative întru acordarea unui suport moral, fizic și material, persoanelor care au avut de suferit în urma infracțiunilor.

Proiectul este structurat în patru capitole care reglementează:

- aspecte generale privind reglementările proiectului;
- sistemul de servicii de suport acordate victimelor infracțiunilor (proiectul indică serviciile de suport, subiecții competenți cu acordarea acestora și limitele competențelor acestora);

- serviciile de suport acordate victimelor infracțiunilor:

- *Consiliere informațională*
- *Consiliere psihologică*
- *Asistență juridică*
- *Compensația financiară de stat acordată victimelor unor infracțiuni.*

Proiectul a fost expedit spre examinare în Guvern de către Ministerul Justiției.

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 7.1.2. Ajustarea cadrului legislativ în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie în conformitate cu standardele internaționale în domeniul vizat.

Termenul de executare: 2014

Responsabilii de realizare: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății, Ministerul Educației

Informația despre realizare:

În contextul respectării angajamentelor internaționale și asigurării implementării acțiunilor specificate în Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2014-2016 aprobat prin Hotărârea Guvernului Nr. 808 din 07.10.2014 (acțiunile prevăzute în Titlul II art.3 al.2 lit. e) pct.9 și 10), Ministerul, Muncii, Protecției Sociale și Familiei a elaborat proiectul de lege pentru semnarea de către Republica Moldova a Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, întocmită la Istanbul la 11 mai 2011. Proiectul de lege, proiectul Hotărârii de Guvern și nota informativă, a fost expediat instituțiilor competente spre avizare prin scrisoare nr. 08/1628 din 08.10.15.

Cu referire la realizarea acțiunii privind elaborarea proiectului de Lege pentru asigurarea armonizării legislației naționale la standardele europene, a fost elaborat proiectul legii, transmis spre avizare și expediat Guvernului pentru aprobare prin scrisoarea nr. din 08/1363 din 18.08.15. Ulterior proiectul de lege a fost reîntors MMPSF pentru lichidarea divergențelor prin scrisoarea nr. 1136-478 din 7 septembrie 2015.

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 7.1.3. Revizuirea procedurilor operaționale în cazurile de violență bazată pe gen.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Afacerilor Interne

Informația despre realizare:

Pe parcursul anului 2014 a fost inițiată procedura de elaborare a proiectului Instrucțiunii metodice privind intervenția Poliției în prevenirea și combaterea cazurilor de violență în familie, cu abrogarea Ordinului MAI nr. 275 din 14 august 2012 „Cu privire la aprobarea Instrucțiunii metodice privind intervenția organelor afacerilor interne în prevenirea și combaterea cazurilor de violență în familie”.

Urmare revizuirii propunerilor înaintate de către alte autorități centrale, la 09 martie, prin scrisoarea 34/4-464, Direcția generală securitate publică a Inspectoratului General al Poliției a reexaminat proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, în contextul armonizării legislației naționale la prevederile Legii nr. 45 din 01.03.2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, propuneri care au fost expediate către Direcția juridică a IGP pentru generalizare.

În acest sens, noile instrumente departamentale cu privire la intervenție în cazurile de violență în familie va fi posibilă după elaborarea proiectului de Lege pentru asigurarea armonizării legislației naționale la standardele europene stipulate în Convenția cu privire la prevenirea și combaterea formelor de violență față de femeie și violenței în familie.

În contextul executării prevederilor Dispoziției nr. 34/1-278 din 21 august 2015, privind aprobarea graficului elaborării procedurilor operaționale standard Direcția generală securitate publică a IGP al MAI, a elaborat procedura operațională privind intervenția în cazul conflictelor de familie, care la 02 octombrie 2015, prin scrisoarea nr. 34/4 – 2413, a fost expediată în adresa subdiviziunilor IGP pentru consultare.

Drept urmare însă analiza structurii și conținutului proiectului procedurii operaționale, a relevat diferite lacune care în ansamblu, fac imposibilă realizarea scopului urmărit prin implementarea POS în activitatea Poliției.

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 7.1.5. Organizarea campaniilor de informare și conștientizare pentru publicul larg privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, violența față de femei, fete cu implicarea bărbaților și băieților.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății, Ministerul Educației

Informația despre realizare:

În perioada de raport în scopul organizării campaniilor de informare, pe diverse portaluri de știri au fost plasate 19 informații cu privire la infracțiunile cu rezonanță descoperite de către angajații CCTP al INI al IGP.

De către subdiviziunile specializate ale IGP au fost organizate 4 briefinguri cu participarea a reprezentanților mass media:

- cu privire la elucidarea unor aspecte a cazului cunoscut opiniei publice despre videochat-urile în biblioteci și alte locuri publice.
- cu privire la videochat-urile erotice și pornografice, deconspirat de angajații Inspectoratului General al Poliției, 19 fete cu vârsta cuprinsă între 27 și 29 ani dintre care una minoră iar alta era anunțată în căutare de către poliție în anul 2012.
- cu privire la anihilarea grupării criminale specializate în trafic de ființe umane în scop de prelevare a celulelor umane.
- cu privire la reținerea grupului criminal organizat, poliția a identificat 14 fete dintre care 7 minore, obligate să presteze servicii sexuale

Tot în acest scop:

- în luna iulie-august, șeful adjunct al CCTP al INI al IGP a participat la 2 conferințe de presă cu tematica “Traficul de copii”, care s-a desfășurat în sediul IGP al MAI;
- la 16.09.2015, a fost mediatizată o grupare specializată în recrutarea și adăpostirea minorelor cu scopul exploatarea sexuală a acestora, depistată și destructurată de către angajații CCTP al INI al IGP;
- la 21 iulie, șeful adjunct al CCTP al INI al IGP a participat la emisiunea “Țara lui Dogaru” cu tematica “Minore seduse să împartă școala cu bordelul”;
- în perioada 27.09-29.09.15, un angajat al CCTP al INI al IGP a participat la ședința de lucru cu genericul “Implimentarea angajamentelor în dimensiunea umană”, dedicată traficului de ființe umane și migrației ilegale, eveniment organizat sub egida Oficiului OSCE, în or. Varșovia (Polonia).

În aceasta ordine de idei, pe diverse portaluri de știri au fost plasate 7 informații cu privire la infracțiunile cu rezonanță descoperite de către angajații subdiviziunii specializate după cum urmează:

- la 13.10.2015, pe site-ul igp.gov.md, a fost publicată o mediatizare cu privire la o grupare specializată în trafic de copii, destructurată de poliție. Poliștii au eliberat 14 tinere, cetățeni ai Germaniei, supuși sclaviei pe teritoriul RM, dintre care 13 erau minori.
- la 04.11.2015, pe site-ul igp.gov.md a fost publicată o mediatizare cu privire la o grupare specializată în trafic de ființe umane, anihilată de ofițerii de investigații, cu eliberarea a 8 persoane (7 tinere și un bărbat), cu vârste cuprinse între 19-21 ani, cetățeni ai RM care erau supuși pe sclaviei pe teritoriul Republicii Populare Chineze.
- la 12.11.2015 a fost informată presa IGP referitor la anihilarea unui grup criminal specializat în trafic de ființe umane în scop de cerșit (în perioada anilor 2013-2014 un grup de persoane originare din r. Călărași racolau, transportau și ulterior exploatau persoane social vulnerabile (inclusive și minori) în scop de cerșit pe teritoriul F. Rusă).
- la 29.11.2015, pe site-ul igp.gov.md a fost publicată o mediatizare cu privire la doi soți suspecti în trafic de ființe umane, reținuți de ofițerii de investigații. Aceștia, sînt suspectați că au recrutat și exploatat sexual 5 tinere din diferite locații ale țării, printre care și două minore.
- la 30.11.2015, pe site-ul IGP, a fost publicată o mediatizare cu privire la reținerea a 2 persoane suspecte de trafic de ființe umane, (Doi cetățeni străini cu vârsta de 38 ani, suspectați de trafic de persoane, au fost reținuți pentru 72 ore. Aceștia, se aflau pe teritoriul Moldovei cu scopul de a exploata tinere pentru a fi angajate în calitate de dame de companie în bordelurile din Spania).
- la 07.12.2015, pe site-ul IGP, a fost publicată o mediatizare cu privire la reținerea a 2 bărbați de etnie romă, suspectați de trafic de persoane, (Doi cetățeni de etnie romă cu vârsta

cuprinsă între 32 și respectiv 41 ani, suspectați de trafic de persoane, au fost reținuți pentru 30 zile. Aceștia profitau de situația financiară vulnerabilă a persoanelor cu deficiențe fizice, prin înșelăciune, îi transportau pe teritoriul Federației Ruse, unde erau adăpostiți inuman și împuși să cerșească în diferite stații de metrou din Moscova).

- la 28.12.2015, pe site-ul IGP, a fost publicată o mediatizare cu privire la reținerea unei femei în vârstă de 30 ani, fondatoare a unei agenții de turism din Chișinău pentru organizarea migrației ilegale, (în urma unor măsuri speciale de investigații s-a stabilit că administrația agenției de turism organiza migrarea cetățenilor atât în Israel cât și în alte state din Uniunea Europeană, cu scopul de a obține profituri financiare).

De asemenea, la 12 august 2015, angajații subdiviziunii specializate a IGP, au participat la Festivalul Tinerilor, cu tematica “Angajamentul civic al tinerilor”, eveniment organizat de Consiliul Național al Tineretului din Moldova.

La eveniment a fost implicat Centrul Mobil de Prevenire și Informare al Poliției, prin intermediul căruia polițiștii de comun cu reprezentanții Centrului Internațional pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Femeii „La Strada”, au discutat și oferit informații tinerilor privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, violența față de femei drepturile și procedurile la prima etapă a contactului cu sistemul de justiție, precum și siguranța online și riscurile la care pot fi expuși în timpul navigării în rețelele de socializare.

Totodată, întru realizarea Planului de acțiuni privind organizarea și desfășurarea Zilei Internaționale a Familiei în Republica Moldova în anul 2015, aprobat prin Dispoziția Guvernului nr. 47-d din 30 aprilie 2015, la propunerea Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, în cadrul celebrării evenimentului menționat, în perioada 15-25 mai, de către angajații serviciilor securitate publică ale Inspectoratelor teritoriale de Poliție, au fost organizate și desfășurate în cadrul instituțiilor de învățământ, de comun cu corpul didactic mese rotunde și seminare, în cadrul cărora au fost abordate aspectele ce vizează prevenirea și combaterea tuturor formelor de violență în cadrul relațiilor familiale, cât și aspecte în ceea ce privește dezvoltarea copilului, situația copiilor ai căror părinți sunt plecați peste hotare, drepturile și protecția copilului.

Astfel, în perioada de raport, angajații Poliției au supravegheat 331 ordonanțe de protecție, emise de către instanțele judecătorești pentru victimele femei - 251, 3 pentru victimele copii, 70 pentru victimele femei și copii și 7 ordonanțe pentru victimele bărbați.

Totodată, în vederea promovării unor valori familiale armonioase, schimbării stereotipurilor privind rolul bărbatului și femeii în familie, precum și modului de adresare la Poliție în caz de violență în familie, angajații Poliției au desfășurat vizite la domiciliul familiilor numeroase și vulnerabile, de comun cu fețele bisericești și angajații Direcțiilor de asistență socială și protecție a familiei.

La fel, au fost întreprinse activități de prevenire asupra a 3934 agresori aflați la evidența Poliției, dintre care 3751 – bărbați și 183 – femei, în cadrul cărora angajații Poliției au atenționat asupra instituirii unui comportament adecvat și schimbării comportamentului acestora față de membrii de familie.

În scopul promovării valorilor familiale, în cadrul întrunirilor cu cetățenii, colectivele de muncă și tineretul studios, pe lângă problemele abordate, angajații Poliției au sensibilizat opinia publică asupra pericolului și consecințele fenomenului violenței în familie, mecanismul de obținere a ordonanței de protecție ca mijloc de protecție pentru victimele violenței în familie.

Drept urmare în perioada anului 2015, de către angajații Inspectoratelor de poliție teritoriale, au fost organizate și desfășurate 16921 întruniri, dintre care 7554 cu cetățenii, 4691 în colectivele de muncă, 3249 cu elevii din instituțiile de învățământ, 816 cu colectivele de profesori, precum și 611 întrevederi tematice cu autoritățile publice locale, ONG-urile și societatea civilă, la care au participat 291870 persoane.

În perioada 15-21 octombrie 2015 s-a desfășurat Campania națională “*Săptămâna de luptă împotriva traficului de ființe umane*”. Nota informativă cu privire la Campanie poate fi consultată pe pagina web:

www.antitrafic.gov.md:

- Organizarea Talk Show la “Buna seara” (27 noiembrie 2015), fiind abordate diferite instrumente și practici de lucru cu cazurile de violență în familie, în special modelul Echipei multidisciplinare de la Drochia. Acoperirea națională în jur de 100.000 populație.

Totodată, a fost abordată și problema abilitării politice a femeilor. Public larg sensibilizat cu referire la abilitatea politică a femeilor, inclusiv cu referire la cote. V.Bodrug-Lungu (Gender-Centru), Nighina Azizov vice-ministra MMPSP, Olga Patlatii (AODFC) Bălți, au menționat importanța abilitării politice și economice a femeilor.

- În cadrul proiectului “Activități în domeniul egalității de gen” implementat pe parcursul anului 2015 de Gender-Centru cu suportul Misiunii OSCE în Moldova au fost organizate 10 seminare publice ”Strategii de lucru cu victimele violenței în familie”/ ”Strategii de lucru cu abuzatorii violenței în familie” cu peste 350 de masteranzi/ masterande, cadre didactice din Universitatea de stat din Moldova, Universitatea de Stat din Bălți, Colegiul Pedagogic din Comrat, Colegiul Industrial Pedagogic din Cahul, Colegiul Pedagogic din Bălți. Menționăm implicarea activă a administrației instituțiilor specificate mai sus în organizare și interesul sporit al participanților față de subiect.

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 7.1.6. Asigurarea integrării perspectivei de gen în sistemul informațional privind informarea imediată despre cazurile de trafic de ființe umane identificate în străinătate.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene

Informația despre realizare:

MAEIE (Direcția Generală Afaceri Consulare) dispune de un sistem ce permite înregistrarea datelor parvenite de la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale RM cu privire la cazurile de TFU în străinătate în funcție de țara de repatriere, gen, adulți/copii, etc. (se anexează).

Ministerul Afacerilor Interne menționează că pe plan național primul executor al măsurii date este Procuratura Generală, în rezultat urmează să fie revizuit, după caz elaborat, un singur ghid de către grupul de lucru constituit prin Ordinul Procurorului General nr.21/7 din 20.03.2014, în vederea elaborării Ghidului de lucru al procurorilor privind metodica investigării unor categorii de infracțiuni.

Drept urmare, prin scrisoarea nr.34/11-3259 din 11 iunie 2015, DGUP a IGP a intervenit către PG cu demersul de a include în grupul nominalizat și un reprezentat al organului de urmărire ierarhic superior din cadrul IGP.

La 07.08.2015 PG prin răspunsul său cu nr. 11-2d/15-4304 ne-a comunicat, că Secția control al urmăririi penale din cadrul PG are planificat pentru semestrul II curent efectuarea unui studiu analitic cu privire la investigarea cazurilor de viol și a altor infracțiuni sexuale, după care, în rezultatele studiului urmează să elaboreze proiectul Liniilor directe de investigare și urmărire penală a infracțiunilor privind viața sexuală.

Totodată, la necesitate, PG va contacta reprezentatul DGUP a IGP desemnat în vederea realizării măsurii date.

Până la moment Procuratura Generală nu a solicitat aportul DGUP a IGP în vederea realizării sarcinii respective.

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 8.1.1. Desfășurarea campaniilor de promovare a egalității de șanse între femei și bărbați, precum și evenimentelor de sensibilizare a mass-media privind standardele etice de reflectare a oportunităților egale între femei și bărbați.

Termenul de executare: 2015

Responsabili de realizare: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, autoritățile publice centrale

Informația despre realizare:

În anul **2015** prin Dispoziția Guvernului nr. 47-d din 30 aprilie 2015 a fost aprobat Planul de acțiuni privind organizarea și desfășurarea Zilei Internaționale a Familiei în Republica Moldova care a inclus 25 de acțiuni ce au fost realizate de către instituțiile de stat în parteneriat cu organizațiile neguvernamentale și internaționale.

Astfel a fost celebrată cea de-a 21-a aniversare a Zilei Familiei care a avut drept scop sensibilizarea publicului asupra importanței institutului familiei, promovării cunoștințelor despre tendințele socio-economice și demografice, care afectează familia și eforturile de stimulare a răspunsurilor la provocările cu care se confruntă astăzi familia contemporană.

Genericul internațional al Zilei Familiei în anul 2015 a fost „Egalitatea de gen și protecția drepturilor copiilor în familiile contemporane”

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 8.1.2. Consolidarea capacităților jurnaliștilor și factorilor de decizie din domeniul mass-media privind principiile egalității de gen drept fundament al drepturilor omului.

Termenul de executare: 2015

Responsabili de realizare: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei

Informația despre realizare:

Asociația Presei Independente cu suport financiar al Programului UN Women implementează proiectul „Susținerea instituțiilor MASS-MEDIA în asigurarea egalității de gen”. Scopul proiectului este promovarea egalității de gen prin consolidarea capacităților de autoevaluare a mass-mediei, controlul public și dezbaterea rolului mass-mediei în demontarea stereotipurilor de gen.

Printre obiectivele proiectului putem menționa următoarele:

- Fortificarea capacităților instituțiilor de presă (presa scrisă, presa online, mass-media electronică națională și locală) pentru promovarea egalității de gen în Republica Moldova;
- Asigurarea controlului extern privind respectarea de către mass-media a principiului egalității de gen;
- Dezbaterea publică a subiectelor care vizează egalitatea de gen și rolul mass-mediei în promovarea egalității femeilor și bărbaților.

Astfel pe parcursul anului 2015 au fost organizate următoarele activități:

- training pentru presa scrisă în zilele, presa online și audiovizualului la tema „Abordarea echilibrată a egalității de gen în mass-media”;
- ședințe de autoevaluare cu membrii a trei redacții privind abordarea echilibrată a genurilor în materialele jurnalistice.

Date despre proiect pot fi accesate la adresa - <http://api.md/page/ro-programul-de-susinere-a-institutiilor-mass-media-n-asigurarea-egalitii-de-gen-280>

Totodată va aducem la cunoștință că MMPSF a organizat o masă rotundă **”Prezentarea propunerilor de modificare a legislației în domeniul publicității”**, la data de 24 noiembrie 2015, în parteneriat cu Asociația Agențiilor de Publicitate și cu suportul financiar al Programului ”Femeile în politică” UN WOMEN/PNUD. Scopul evenimentului din 24 noiembrie 2015 a constat în prezentarea propunerilor de modificare a legislației în domeniul publicității pentru eliminarea stereotipurilor sexiste, precum și lichidării lacunelor identificate.

Propunerile au fost elaborate în urma analizei situației actuale în Republica Moldova privind implementarea legislației cu privire la presa și publicitate neadecvată prin prisma de gen de către Asociația Agențiilor de Publicitate și au vizat următoarele aspecte:

-Armonizarea legislației naționale la Recomandările internaționale în domeniul prevenirii și excluderii sexismului din mass-media și publicitate.

-Consolidarea mecanismului instituțional în domeniul mass-media și publicității cu accent sporit pe implementarea legislației în domeniu asigurării egalității de șanse între femei și bărbați.

-Elaborarea propunerilor de modificare a legislației naționale cu referire la publicitatea socială și mecanismului de conlucrare cu Agențiile de publicitate pentru promovarea și plasarea acestora, reieșind din experiența internațională.

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 8.1.5. Organizarea sesiunilor de instruire în domeniul drepturilor omului, inclusiv a egalității de gen, pentru agențiile de publicitate, în vederea prevenirii apariției publicității cu conținut sexist.

Termenul de executare: 2015

Responsabili de realizare: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei

Informația despre realizare:

Ținând cont de faptul că CCA a inclus în Metodologia de monitorizare indicatorul (dimensiunea) de gen, în cadrul rapoartelor de monitorizare a principalelor buletine informative ale posturilor de televiziune „Moldova-1”, „Prime”, „Canal 3”, „Canal 2”, „Publika TV”, „TV 7”, „Accent TV”, „PRO TV CHIȘINĂU”, „Jurnal TV”, „N 4”, „Realitatea TV”, „Ren Moldova” și „RTR Moldova” la capitolul respectării *Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale la alegerile locale generale din 14 iunie 2015 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova, a fost monitorizată reflectarea subiecților conform categoriei gender (masculin/feminin). Rezultatele monitorizării au atestat că în perioada 9 mai – 14 iunie 2015, cota reflectării femeilor a constituit per ansamblu – 7%, iar în perioada 16 – 28 iunie a constituit – 25,1%:*

- Pe perioada turului I de scrutin cota reflectării femeilor în cadrul principalelor ediții de știri la postul public de televiziune **Moldova-1** a fost una nesemnificativă constituind - 10,6%, iar pentru turul II această cotă a crescut până la -29,6%.
- Pe perioada turului I de scrutin cota reflectării femeilor în cadrul principalelor ediții de știri la postul de televiziune **Prime** a fost una nesemnificativă constituind – 16,5%, iar pentru turul II această cotă a crescut până la -19,8%.
- Pe perioada turului I de scrutin cota reflectării femeilor în cadrul principalelor ediții de știri la postul de televiziune **Canal 3** a fost una nesemnificativă constituind – 15,7%, iar pentru turul II această cotă a fost de - 6,2%.
- Pe perioada turului I de scrutin cota reflectării femeilor în cadrul principalelor ediții de știri la postul de televiziune **Canal 2** a fost una nesemnificativă constituind – 12%, iar pentru turul II această cotă a crescut până la -16,9%.
- Pe perioada turului I de scrutin cota reflectării femeilor în cadrul principalelor ediții de știri la postul de televiziune **Publika TV** a fost una nesemnificativă constituind – 16,7%, iar pentru turul II această cotă a fost de – 9,7%.
- Pe perioada turului I de scrutin cota reflectării femeilor în cadrul principalelor ediții de știri la postul de televiziune **TV 7** a fost una nesemnificativă constituind – 6,5%, iar pentru turul II această cotă a crescut până la -27,5%.
- Pe perioada turului I de scrutin cota reflectării femeilor în cadrul principalelor ediții de știri la postul de televiziune **Accent TV** a fost una nesemnificativă constituind – 7,2%, iar pentru turul II această cotă a crescut până la -27,4%.
- Pe perioada turului I de scrutin cota reflectării femeilor în cadrul principalelor ediții de știri la postul de televiziune **Pro TV Chisinau** a fost una nesemnificativă constituind – 6,7%, iar pentru turul II această cotă a crescut până la -21,8%.

- Pe perioada turului I de scrutin cota reflectării femeilor în cadrul principalelor ediții de știri la postul de televiziune **Jurnal TV** a fost una nesemnificativă constituind – 1,9%, iar pentru turul II această cotă a crescut până la -11,2%.

- Pe perioada turului I de scrutin cota reflectării femeilor în cadrul principalelor ediții de știri la postul de televiziune **N 4** a fost una nesemnificativă constituind – 3,4%, iar pentru turul II această cotă a crescut până la -39,5%.

- Pe perioada turului I de scrutin cota reflectării femeilor în cadrul principalelor ediții de știri la postul de televiziune **Realitatea TV** a fost una nesemnificativă constituind – 3,7%.

- Pe perioada turului I de scrutin cota reflectării femeilor în cadrul principalelor ediții de știri la postul de televiziune **Ren Moldova** a fost una nesemnificativă constituind – 20,1%, iar pentru turul II această cotă a crescut până la -30,9%.

- Pe perioada turului I de scrutin cota reflectării femeilor în cadrul principalelor ediții de știri la postul de televiziune **RTR Moldova** a fost una nesemnificativă constituind – 9,8%, iar pentru turul II această cotă a crescut până la -25,7%.

Astfel, s-a constatat că deși partea dominantă a categoriei gender a constituit cea a bărbaților, reflectarea categoriei gender (femei) a mers spre o ușoară ameliorare. Cu toate că în anul 2015 procentajul de reflectare a femeilor în mass-media a crescut în comparație cu anul 2014 (în cadrul monitorizărilor campaniei electorale pentru alegerile parlamentare), acesta rămâne unul nesemnificativ.

În cadrul ședințelor Consiliului Coordonator al Audiovizualului, a fost pusă în discuție ponderea mică a prezenței femeilor în emisiunile de știri. Membrii CCA au făcut un apel în adresa responsabililor de politica editorială la posturile TV să ia măsuri pentru a asigura accesul femeilor în spațiul audiovizual și să-și revadă poziția vis-a-vis de reflectarea femeilor atât în buletinele informative cât și în celelalte programe audiovizuale. În același timp, membrii CCA au recomandat editorilor și jurnaliștilor să promoveze și să asigure accesul femeilor în mass-media.

Ca urmare a autosesizării Consiliului Coordonator al Audiovizualului referitor la difuzarea de către postul de televiziune „PRO TV CHIȘINĂU”, la data de 16 ianuarie 2015, în cadrul buletinului de știri de la ora 17.00, și în reluare, la data de 17 ianuarie, ora 1.00, a materialului jurnalistic „*Răzbunare cruntă din partea fostului iubit. Un bărbat din România și-a filmat iubita, o profesoară din raionul Ungheni, în timp ce făcea sex oral*”, Direcția monitorizare TV a CCA, în temeiul art. 37 din Codul audiovizualului, a monitorizat buletinul informativ „Știrile Pro TV”.

În cadrul ședinței publice, membrii CCA au constatat că, prin difuzarea materialului video în cauză, s-a produs o imixtiune în viața privată, o discriminare pe criterii de gen, aducând leziuni demnității persoanei în cauză. Prin Decizia nr. 2/5 din 10 februarie 2015, membrii CCA au avertizat public ÎCS „PRO DIGITAL” SRL, fondatoarea postului de televiziune „PRO TV CHIȘINĂU”.

În contextul îmbunătățirii activității sale, schimbului de informații și experiență pe componenta egalității de gen, Consiliul Coordonator al Audiovizualului a colaborat eficient atât cu instituțiile și autoritățile din țară, cât și cu cele de peste hotare. Astfel, reprezentanții CCA au participat activ pe parcursul anului 2015 la diverse conferințe, seminare și grupuri de lucru, în cadrul cărora au fost abordate teme ce vizează direct promovarea egalității de gen în societate și identificarea unor soluții viabile pentru realizarea acestui obiectiv.

- La data de 8 iunie 2015, Agenția pentru Mass-Media Electronică din Croația (AEM) a organizat cea de-a 9-a Reuniune a Comisiei Tehnice a Rețelei Mediteraneene a Autorităților de Reglementare (MNRA), la care au participat reprezentanții CCA, în cadrul căreia a fost discutat și aprobat raportul grupului de lucru al MNRA privind studiul elaborat în ceea ce privește egalitatea de gen și stereotipurile de gen în mass-media audiovizuală;

- Biroul Național de Statistică, în colaborare cu Ministerul Muncii, Protecției Sociale și a Familiei, a organizat, la data de 14 august 2015, o masă rotundă în cadrul căreia au fost prezentate și discutate rezultatele preliminare privind colectarea indicatorilor statistici din cadrul *Setului armonizat de indicatori de dezvoltare sensibili la dimensiunea de gen în contextul*

PNAEG pentru anii 2010-2014. În cadrul mesei rotunde, reprezentanții instituțiilor de stat, responsabili de completarea chestionarului privind indicatorii statistici, au vorbit despre etapele implementării PNAEG, rezultatele obținute și acțiunile necesare a fi întreprinse în acest domeniu;

- În perioada 1-2 octombrie 2015, membrii CCA au participat la cea de-a 17-a Reuniune plenară a Rețelei Mediteraneene a Autorităților de Reglementare (MNRA). În cadrul acestei reuniuni, reprezentanții autorităților de reglementare au abordat problema de gen în comunicările comerciale și a fost prezentată sinteza studiilor privind stereotipurile de gen în publicitate;

- Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurării egalității a organizat, la data de 1 decembrie 2015, o masă rotundă de prezentare a “*Studiului privind percepțiile și atitudinile față de egalitate în Republica Moldova*”, elaborat cu suportul Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului (OHCHR) în cadrul proiectului “*Susținerea instituțiilor naționale pentru protecția și promovarea drepturilor omului conform recomandărilor Comitetelor Convenționale ONU și Revizuirii Periodice Universale (UPR)*”;

- Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei al Republicii Moldova, în cooperare cu UN WOMEN și UNFPA, a organizat, la data de 8 decembrie 2015, consultări publice în cadrul procesului de elaborare a *Programului național de asigurare a egalității de gen pentru anii 2016-2020 (PNAEG)* pe domeniul mass-media. Astfel, în cadrul evenimentului a avut loc prezentarea obiectivelor cheie, au fost ținute discursuri privind egalitatea de gen și mass-media – priorități pe agenda globală și tendințe în curs de evoluție, cadrul normativ, convenții, au fost identificate problemele principale și formulate soluțiile care ar putea să se regăsească în noul PNAEG.

Consiliul Coordonator al Audiovizualului a organizat, în perioada 17-18 decembrie 2015, două seminare zonale, la Comrat și Bălți, la care au participat reprezentanți ai Oficiului Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile omului și Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității (CPPEDAE). Astfel, invitații la seminar au venit cu recomandări pentru radiodifuzorii naționali cum să evite promovarea stereotipurilor de gen în materialele media; spargerea și combaterea stereotipurilor și a prejudecăților; eliminarea atitudinii discriminatorii și interacționarea cu actorii de profil. Reprezentantul CPPEDAE, s-a referit la stereotipuri și prejudecăți, accentuând rolul pe care îl are mass-media în dialogul intercultural, iar mesajul transmis publicului trebuie să fie unul corect, echidistant și obiectiv și să nu instige la ură și discriminare.

Pe parcursul anului 2015, la CCA nu au fost înregistrate plângeri cu privire la discriminarea pe motive de gen în mass-media audiovizuală.

Gradul de implementare: Realizat

Obiectivul specific 8.2. Creșterea gradului de conștientizare în rândurile femeilor și bărbaților, fetelor și băieților privind drepturile omului

Acțiunea 8.2.1. Prezentarea informațiilor despre activitatea autorității publice centrale prin prisma dimensiunii de gen.

Termenul de executare: 2015

Responsabili de realizare: Cancelaria de Stat ([Biroul de comunicare și relații cu presa](#))

Informața despre realizare:

Conform informațiilor prezentate de Cancelaria de Stat subiectul privind egalitatea de gen/feimele în politică și administrație publică/gender a fost abordat în multiple materiale informaționale (comunicate de presă, articole, interviuri etc.). Menționăm în continuare doar câteva dintre comunicatele oficiale, emise de Biroul comunicare și relații cu presă, de la evenimentele cu participarea conducerii Guvernului Republicii Moldova.

1. Discursul lui Iurie Leancă în ședința în plen a Parlamentului, 12 februarie 2015

„Guvernul își propune să construiască o societate bazată pe modelul social european. În această ordine de idei, sarcinile-cheie sunt dezvoltarea resursei umane, **asigurarea șanselor egale pentru toți**, redistribuirea corectă și justă a veniturilor către grupurile defavorizate și **garantarea protecției cetățeanului față de orice gen de discriminare.**”

(data publicării februarie 2015)

2. ONU va susține accelerarea implementării celor mai importante reforme din Republica Moldova

„Prim-ministrul Chiril Gaburici a avut o întrevedere cu Dafina Gercheva, Coordonator Rezident al Organizației Națiunilor Unite și reprezentant permanent al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) în Republica Moldova. Oficialii au pledat pentru continuarea proiectelor din cadrul PNUD... „Femeile în politică”...”

(data publicării martie 2015)

3. Fondul ONU pentru Populație susține Republica Moldova în promovarea politicilor demografice

„Viceprim-ministrul Gheorghe Brega a avut o întrevedere cu reprezentantul Fondului ONU pentru Populație (UNFPA) în Moldova, Ian McFarlane, în cadrul căreia s-a discutat despre politicile de ordin demografic și **gender...**”

(data publicării septembrie 2015)

4. Noi posibilități de lansare a proiectelor investiționale în Republica Moldova, discutate la Comitetul interministerial pentru planificarea strategică

Domeniile prioritare...sunt...**promovarea egalității de gen și încurajarea participării femeilor în procesele politice și socio-economice**”, a menționat Secretarul general al Guvernului.

(data publicării noiembrie 2015)

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 8.2.2. Instruirea în domeniul drepturilor omului, inclusiv egalității de gen, a unităților de informare și comunicare cu mass-media din cadrul autorităților publice centrale.

Termenul de executare: 2015

Responsabili de realizare: Ministerul Muncii Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene

Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei al Republicii Moldova (MMPSF) în parteneriat cu Asociația Agențiilor de Publicitate (AAPM), cu susținerea Programului ONU „Femeile în Politică” a organizat în data de 18 iunie 2015 un atelier de lucru cu tema „Sexismul în publicitate: identificare, prevenire, eliminare”.

În cursul seminarului a fost pus accentul atât pe elucidarea aspectelor juridice în asigurarea egalității de gen, cât și pe lacunele existente în promovarea principiului nediscriminării în produsele mediatice.

Evenimentul dat a oferit posibilitatea identificării propunerilor și recomandărilor care ar preveni sexismul în publicitate, printre care și înființarea unui Consiliu public pentru publicitate.

Informația despre realizare:

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 8.2.3. Sensibilizarea și implicarea bărbaților și băieților în transmiterea mesajului de zero toleranță față de violența în bază de gen prin activitățile sportive desfășurate.

Termenul de executare: 2015

Responsabili de realizare: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerul Tineretului și Sportului, Ministerul Educației, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Apărării

Informația despre realizare:

La 20.08.2015 subdiviziunea specializată a IGP a elaborat și a expediat în adresa subdiviziunilor teritoriale Dispoziția IGP nr. 34/4- 41d *cu privire la organizarea măsurilor consacrate „Primului Sunet” și asigurarea continuității Campaniilor de informare lansate de IGP, în perioada 01 –30 septembrie 2015.*

La 07 septembrie curent, Inspectoratul General al Poliției a lansat modulul III al Campaniei de informare 2015 „*Cunoaște-ți drepturile împreună cu noi*”, cu genericul „**Ce se întâmplă dacă...**”, angajații poliției în perioada 07-30 septembrie 2015, vor desfășura în cadrul instituțiilor de învățământ preuniversitar din țară, activități de informare a părinților/reprezentanților legali privind promovarea și apărarea drepturilor copilului ce intră în contact cu sistemul de justiție, pentru crearea unei justiții prietenoase în Republica Moldova.

În scopul realizării obiectivelor trasate, angajații Inspectoratelor de Poliție teritoriale, au desfășurat în perioada 07 – 30 septembrie curent, 1437 întruniri cu colectivele părintești din cadrul instituțiilor de învățământ. În cadrul acestor întruniri, 43 547 părinții, reprezentanții legali și corpul didactic au fost sensibilizați referitor la drepturile copilului de care dispun când sunt în contact cu legea fiind în calitate de victimă, martor și bănuț de săvârșirea unei infracțiuni/contravenții, cine sunt reprezentanții cu care interacționează, care sunt competențele acestora în domeniul protecției copilului, înaintându-le recomandări pentru sporirea vigilenței asupra copiilor în special când sunt lipsiți de supraveghere și necesitatea îndeplinirii conștiincios a obligațiilor de întreținere, de educare și de instruire a acestora.

Tot în acest context angajații Direcției generale securitate publică a Inspectoratului General al Poliției, pe parcursul desfășurării campaniei de comun cu reprezentanții Asociației “Promo - LEX” și Asociația Artiștilor Profesioniști și a Amatorilor Artei de Circ din Moldova, cu sloganul “**Prevenim violența prin artă**”, au fost prezenți în cadrul a 20 instituții de învățământ preuniversitar și universitar din mun. Chișinău, mun. Bălți, Cahul, Soroca, Comrat și Ungheni, unde cu circa 5000 de studenți au fost petrecute activități de sensibilizare despre fenomenul violenței în familie, efectele negative ale acestuia, mecanismele de aplicare a legislației cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, căile de raportare a cazurilor de violență și referirea victimelor către autoritățile competente de soluționarea acestor cazuri în vederea prevenirii victimizării și creării unui mediu de siguranță în societate.

Respectiv, pe pagina web a Inspectoratului General al Poliției au fost plasate comunicate despre activitățile desfășurate.

Pe parcursul anului 2015, Ministerul Tineretului și Sportului a organizat și desfășurat 5 acțiuni sportive, care direct au sensibilizat și implicat bărbații și băieții în transmiterea mesajului de zero toleranță față de violența în bază de gen:

1. Cursa de alergări (cu genericul: “Nu consum de alcool - Nu consum de droguri”) a fost organizată și desfășurată la data de 26 aprilie 2015, în mun. Chișinău, în cadrul căreia au participat peste 750 de elevi din 13 școli sportive din subordinea Ministerului Tineretului și Sportului;

2. Cursa de ciclism a fost organizată și desfășurată în perioada 16-17 mai 2015 pe traseul Chișinău – Tiraspol, în cadrul căreia au participat circa 150 de persoane;

3. Turneul Republican de mini-fotbal între copii „Guguță” (cu genericul: “Nu consum de alcool - Nu consum de droguri”) a fost organizat și desfășurat în perioada 28 mai – 1 iunie 2015 de către Ministerul Tineretului și Sportului, în parteneriat cu Ministerul Educației, autoritățile administrației publice locale și Federația Moldovenească de Fotbal. Turneul s-a desfășurat în 4 etape, cu participarea a 14 000 de elevi din școlile, gimnaziile și liceele din Republica Moldova în vârstă de 11-12 ani;

4. Lupta națională „Trînta” a fost organizată și desfășurată la data de 24 februarie 2015 de către Școala sportivă specializată republicană de lupte Andrei Doga din subordinea Ministerului Tineretului și Sportului. La acțiunea sportivă au participat circa 300 de persoane;

5. Turneul Republican de fotbal „Cupa Guvernului”, ediția a X-a (cu genericul: “Nu consum de alcool-Nu consum de droguri, Nu trafic de ființe umane”) a fost organizat și desfășurat în perioada aprilie – octombrie 2015, de către Ministerul Tineretului și Sportului, în

comun cu Ministerul Educației, Ministerul Sănătății, Ministerul Afacerilor Interne și Federația Moldovenească de Fotbal.

Gradul de implementare: Realizat

Domeniul 9. Mecanismul instituțional național

Obiectivul specific 9.1. Consolidarea capacităților mecanismului instituțional în domeniu

Acțiunea 9.1.2. Acordarea suportului metodologic în elaborarea planurilor de activitate anuale ale unităților gender.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, unitățile gender din cadrul autorităților publice centrale

Informația despre realizare:

Elaborarea unor Ghiduri sectoriale în 4 domenii chei (Energetic, Silviculturii, Transportului, Sănătății) privind includerea dimensiunii de gen. Ghidul a fost elaborat de Dna. Valentina Bodrug-Lungu, expertă în gender în cadrul proiectului ADA/PNUD: „Suport pentru Procesul Național de Planificare a Adaptării Republicii Moldova la Schimbările Climatice”. Scopul „Ghidului” constă în sensibilizarea de gen a specialiștilor abilitați din domeniile menționate anterior în vederea integrării dimensiunii de gen în cadrul politico-regulamentar și activitățile sectoriale în contextul schimbărilor climatice.

Gradul de implementare: Realizat parțial

Acțiunea 9.1.3. Elaborarea metodologiei uniforme de analiză a politicilor publice din perspectiva de gen.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, unitățile gender din cadrul autorităților publice centrale

Informația despre realizare:

Acțiune realizată în anul 2014 de către Centru parteneriat de Dezvoltare.

Centru Parteneriat pentru Dezvoltare a evaluat din perspectiva de gen politicile publice cele mai relevante elaborate sau intrate în vigoare în perioada 2013-2014. Astfel nota analitică „Indexul Integrării dimensiunii de gen în politicile publice”, conține analiza a 12 documente de politici precum și criteriile de evaluare a documentelor de politici publice prin dimensiunea de gen.

Informație suplimentară despre rezultatele studiului pot fi accesate la următorul link :

http://progen.md/files/7374_analiza_politici_2014.pdf .

De asemenea menționăm că de către Platforma pentru Egalitate de Gen – constituită din 19 organizații neguvernamentale și experți independenți susținători și promotori ai egalității de gen a fost elaborată o Agendă Egalității de Gen, care conține un set de propuneri pentru abordarea complexă a Egalității de Gen în programele de Guvernare pentru ani 2014-2018.

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 9.1.4. Consolidarea capacităților membrilor Comisiei guvernamentale, a unităților gender, membrilor consiliilor coordonatoare în domeniul gender.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei

Informația despre realizare:

Cu susținerea Biroului Organizației Internaționale a Muncii din Moscova, la 27 februarie, în incinta Institutului Muncii s-a desfășurat masa rotundă „Drepturi de muncă decentă ale femeilor și promovarea de șanse egale: experiențe și perspective”, la care au participat

reprezentante din cadrul centrelor sindicale național-ramurale din Republica Moldova, Kazahstan, Kîrgîzstan, Tadjikistan. În cadrul activității s-a discutat despre strategii sindicale de creare a condițiilor de muncă egale pentru femei, promovarea intereselor și apărarea drepturilor femeilor, diminuarea discriminării față de femei, ș.a. De asemenea, s-a accentuat necesitatea extinderii relațiilor de colaborare a sindicaliștilor de pretutindeni și de implementare a obiectivelor strategice de protecție a drepturilor și intereselor salariaților, familiarizarea cu practicile internaționale de soluționare a problemelor cu care se confruntă organizațiile sindicale. Participantele au avut posibilitatea de a realiza un schimb de opinii și de bune practici cu colegele sale din alte țări.

Forumul Consiliului de Femei cu genericul „Doar femeile solide vor izbuti”, s-a desfășurat la 3 martie. La lucrările Forumului au participat circa 300 de femei, membri de sindicat din diferite ramuri ale economiei, vicepreședintele Parlamentului Republicii Moldova, Liliana Palihovici, ministrul Muncii, Protecției sociale și Familiei, Ruxanda Glavan, ministrul Sănătății, Mircea Buga, Ala Lipciu, reprezentantul permanent al OIM în Republica Moldova. În cadrul Forumului s-a menționat necesitate creării unui dialog permanent și eficient dintre Parlamentul Republicii Moldova, comisiile parlamentare și femeile din sindicate în vederea perfecționării cadrului legal ce vizează drepturile social-economice ale acestora.

De asemenea la data de 22-23 septembrie 2015 a avut loc un seminar de instruire pentru reprezentanții unităților gender din cadrul APC cu scopul de a consolida capacitățile de utilizare a datelor dezagregate pe sexe în contextul elaborării politicilor bazate pe evidențe.

În același context a avut loc un seminar de instruire la data de 27-28 octombrie 2015 obiectivul de bază fiind prezentarea modulelor de instruire elaborate de UNECE.

La data de 8 decembrie 2015 cu susținerea ILO reprezentanța în Moldova a fost organizat un seminar de instruire pentru reprezentanții unităților gender din cadrul APC cu tematica „Armonizarea Legislației Naționale la prevederile Convențiilor ILO și Directivelor Europene”.

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 9.1.5. Consolidarea capacităților organelor judiciare privind respectarea principiului asigurării egalității de gen în administrarea justiției și implementarea deplină a prevederilor legislației naționale și internaționale.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei

Informația despre realizare:

Astfel, în domeniul menționat, INJ a realizat următoarele activități: 10 seminare de formare continuă în domeniul egalității de gen, fiind instruite 196 persoane, inclusiv: 132 judecători, 53 procurori și 11 persoane din alte categorii.

I.

- 5 Seminare „Egalitatea de gen și implementarea Legii nr.121 cu privire la asigurarea egalității”(5-6, 7-8 mai, 5-6, 9-10, 11-12 noiembrie)
 - Persoane instruite 86: 85 judecători, 1 persoană altă categorie
 - Organizatori: INJ, USAID ROLISP
- 2 Seminare „Standarde naționale și internaționale în domeniul nediscriminării”(18 februarie, 30 aprilie)
 - Persoane instruite 45: 14 judecători, 23 procurori, 8 persoane alte categorii
 - Organizatori: INJ, OHCHR
- 1 Seminar „Standarde naționale și internaționale în domeniul nediscriminării. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului”(23 iunie)
 - Persoane instruite 24: 13 judecători, 11 procurori
 - Organizatori: INJ, CoE
- 1 Seminar „Interzicerea discriminării rasiale: domeniul de drept internațional și aplicarea la nivel național”(30 martie)
 - Persoane instruite 22: 10 judecători, 11 procurori, 1 persoană altă categorie
 - Organizatori: INJ, OHCHR

- 1 Seminar „Nediscriminarea persoanelor cu dizabilități: Convenția cu privire la Drepturile Persoanelor cu Dizabilități (CDPD) și cadrul național” (3 iunie)
 - Persoane instruite 19: 10 judecători, 8 procurori, 1 persoană altă categorie
 - Organizatori: INJ, OHCHR

II. un seminar de formare formatori cu genericul „Egalitatea de gen și implementarea Legii nr.121 cu privire la asigurarea egalității”, organizat în parteneriat cu Programul USAID de Consolidare a Instituțiilor Statului de Drept (USAID ROLISP) în cadrul căruia au fost instruiți 5 formatori INJ (4 judecători și un cadru didactic);

III. în cadrul cursurilor de formare inițială, candidații la funcții de judecător și procuror, au studiat disciplina „Prevenirea și combaterea discriminării, rasismului și intoleranței”. Tangențial, problema egalității de gen a fost studiată în cadrul disciplinei „Prevenirea și combaterea torturii și a relelor tratamente”.

Gradul de implementare: Realizat

Obiectivul specific 9.2. Consolidarea rețelelor de parteneriat național și a cooperării internaționale în domeniul egalității de gen

Acțiunea 9.2.1. Alinierea Republicii Moldova la inițiative bilaterale/ multilaterale de promovare a drepturilor femeilor.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerul Muncii Protecției Sociale și Familiei

Informația despre realizare:

- alinierea la desfășurarea campaniei ”He for She” în contextul programelor existente și a celor care vor fi elaborate în domeniu;
- alinierea la declarația UE privind egalitatea de gen în forțele armate: cele mai bune practici (cea de-a 61-a reuniune a Consiliului Permanent OSCE și Forumului pentru Cooperare în domeniul Securității) – 07.10.15;
- alinierea la Declarația UE privind Ziua Internațională de eliminare a violentei împotriva femeilor – 26.11.15 reuniune a Consiliului Permanent OSCE;

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 9.2.2. Stabilirea unui dialog cu experții naționali și reprezentanții din cadrul misiunilor diplomatice participanți la sesiunile comitetelor specializate ale Consiliului Europei, ONU și altor organizații internaționale la subiectul egalității de gen.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Muncii Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, unitățile gender

Informația despre realizare:

- Reuniunea formală a Statelor Membre în vederea finalizării Planului Global de acțiuni privind consolidarea rolului sistemelor de sănătate în combaterea violenței interpersonale, în particular împotriva femeilor și copiilor (RPRM – Geneva, 2-4 noiembrie 2015);
- Conferința regională privind egalitatea de gen în alegeri, organizată de către Comisia de la Veneția și CEC Georgia, (Tbilisi, Georgia, 25-26 noiembrie 2015)
- Prima reuniune a Rețelei informale a miniștrilor afacerilor externe femei, organizată la inițiativa miniștrilor afacerilor externe al Suediei și Liechtenstein-ului (New-York, 30 septembrie 2015, Natalia Gherman);
- Reuniunea liderilor globali privind egalitatea de gen și emanciparea femeilor: angajament pentru acțiune (New-York, 27 septembrie 2015, Natalia Gherman);
- Masa rotundă de nivel înalt „Viitorul Europei de Est: emanciparea femeilor” (New York, 29 septembrie 2015, Natalia Gherman);
- Programul gender și anti-trafic, Chișinău, 05.10.15;

- reuniunea Comitetului pentru Dimensiunea Umană a OSCE la tema egalitatea de gen (Viena, 14.07.15, Ambasada RM).

Gradul de implementare: Realizat

Domeniul 10. Asigurarea egalității de gen în sfera securității, ordinii de drept și serviciului militar

Obiectivul specific 10.1. Sporirea nivelului de încadrare a femeilor în serviciile din sfera securității, ordinii de drept și serviciului militar

Acțiunea 10.1.1. Stimularea angajării femeilor în structurile polițienești în vederea asigurării unei reprezentativități egale a bărbaților și femeilor.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Afacerilor Interne

Informația despre realizare:

Pentru a asigura exercitarea în condiții egale a dreptului la muncă de către femei, precum și în scopul prevenirii sau eliminării tuturor formelor de discriminare după criteriul de sex, în conformitate cu Planul de acțiuni pentru implementarea, în perioada 2013-2015, a Programului național de asigurare a egalității de gen pe anii 2010-2015, subdiviziunile specializate ale IGP au asigurat condiții egale de participare la concursurile pentru ocuparea funcțiilor polițienești vacante, cât și promovarea în funcțiile de conducere din cadrul Poliției.

În conformitate cu art. 38, alin. (2) al Legii nr. 320 din 27.12.2012, angajarea în cadrul Poliției se realizează prin concurs, procedura fiind stabilită de Regulamentul cu privire la ocuparea funcțiilor polițienești vacante prin concurs, aprobat prin ordinul MAI nr. 107 din 25.03.2013. Potrivit condițiilor de angajare în cadrul poliției, la concurs are acces orice persoană, indiferent sex.

Astfel, a fost exclusă discriminarea față de femei la ocuparea locurilor de muncă.

Total efectiv la 01.01.2016 – 8676, dintre care:

- 1310 femei (15,1 %);
- 7366 bărbați (84,9 %).

Numărul femeilor angajate în perioada de raport constituie 114 (17,5 %).

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 10.1.4. Monitorizarea gradului de implementare a Ghidului carierei militare prin prisma dimensiunii de gen.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Apărării

Informația despre realizare:

Accesul femeilor la instruire militară.

În cadrul Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” persoanele de gen feminin au acces la studii de licență începând cu anul 2012.

Astfel, în instituțiile de învățământ superior din domeniul militariei:

Ciclul I de studii:

- Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” – 33 fete studente, ceea ce constituie 11% din numărul total de studenți.

În tabelul de mai jos sunt prezentate datele repartizării acestora pe ani de studii și specialități militare:

Anul I de studii (2015)	10 fete din care:	4	Specialitatea „Infanterie”
		3	Specialitatea „Artilerie”
		3	Specialitatea „Transmisiuni”
Anul II de studii	5 fete din care:	1	Specialitatea „Infanterie”
		2	Specialitatea „Artilerie”

(2014)		2	Specialitatea „Transmisiuni”
Anul III de studii (2013)	10 fete din care:	3	Specialitatea „Infanterie”
		1	Specialitatea „Artilerie”
		6	Specialitatea „Transmisiuni”
Anul IV de studii (2012)	8 fete din care:	0	Specialitatea „Infanterie”
		0	Specialitatea „Artilerie”
		8	Specialitatea „Transmisiuni”

- alte instituții de învățământ superior din domeniul militariei (ciclul I de studii) de peste hotare – persoanele de gen feminin nu au optat pentru studii de licență peste hotarele țării.

Ciclul II de studii:

Studentii de gen feminin la ciclul II, studii superioare de master:

r. d/o	Promoția	Forma de studii	
		buget	contract
	2011 – 2012	0	0
	2013 – 2014	2	4
	2015 – 2016	0	5

Accesul femeilor la catedre militare.

În conformitate cu pct.15 și 16 ale Regulamentului de funcționare a catedrelor militare din cadrul instituțiilor de învățământ superior de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.587 din 20.05.2003, la catedrele militare a instituțiilor de învățământ superior de stat, persoanele de gen feminin, la dorință, pot fi instruite la cursurile de instruire militară.

Totodată, menționăm că pînă în anul 2015, persoanele de gen feminin au fost instruite doar la specialitățile de infanterie și medicină militară. Actualmente, acestea sunt instruite și la specialitățile: artilerie, antiaerian, comunicație, informatică și geniu.

Datele dezagregate privind instruirea studenților (pe ultimii 5 ani) sunt următoarele:

Nr. d/o	Genul	Anul/categoria de instruire											
		2010		2011		2012		2013		2014		2015	
		ser.	of.	ser.	of.	ser.	of.	ser.	of.	ser.	of.	ser.	of.
1.	Masculin	5%	1%	4%	0%	3%	8%	3%	8%	9%	0%	2%	6%
2.	Feminin	5%	9%	6%	0%	7%	2%	7%	2%	1%	0%	8%	4%

of. – ofițeri;

ser. – sergenți.

Datele generalizate în % privind încadrarea în serviciul militar prin contract a cetățenilor în perioada 01 ianuarie 2010 – 31 decembrie 2015 în **Armata Națională**, absolvenți ai catedrelor militare.

Anul încadrării	Încadrați (gen masculin)				Încadrați (gen feminin)			
	Efectivul/corpul				Efectivul/corpul			
	soldați	sergenți	subofițeri	ofițeri	soldați	sergenți	subofițeri	ofițeri
2010	100,0	88,5	80,0	89,5	0,0	11,5	20,0	10,5
2011	100,0	80,0	42,9	82,6	0,0	20,0	57,1	17,4
2012	0,0	78,4	0,0	66,7	100,0	21,6	100,0	33,3
2013	100,0	78,1	0,0	70,0	0,0	21,9	100,0	30,0
2014	60,0	88,9	100,0	62,5	40,0	11,1	0,0	37,5
2015		94,6	100,0	57,1		5,4	0,0	42,9
TOTAL	70,0	85,6	56,3	76,3	30,0	14,4	43,8	23,7

Accesul la locurile de muncă de aceeași categorie.

Cu referire la datele dezagregate privind efectivul militar prin contract al Armatei Naționale (femei/bărbați) în luna decembrie 2015, menționăm următoarele:

- din numărul total de militari prin contract ai Armatei Naționale – (83)% sunt bărbați, iar (17)% sunt femei;
- din numărul total de ofițeri ai Armatei Naționale –(84)% bărbați, iar (16)% sunt femei;
- din numărul total de femei ofițeri ai Armatei Naționale – (20)% sunt la funcții de conducere;
- din numărul total de angajați civili ai Armatei Naționale – (37)% sunt bărbați, iar (63)% sunt femei;
- din numărul total de personal (militari/civili) al Armatei Naționale – 3% sunt femei care se află la funcții de conducere;
- coraportul actual al militarilor prin contract femei care au participat din inițiativa personală la operațiunile internaționale de menținere a păcii - 3%.

Cu referire la coraportul actual al militarilor prin contract care au participat din inițiativa personală la operațiunile internaționale de menținere a păcii, procentajul este de 98% bărbați-militari și 2% femei-militari. Totuși, acest coraport în procentaj pe sexe se modifică treptat, în contextul sporirii de către conducerea ministerului a atenției asupra importanței implicării active a acestora în procesul de selectare, instruire și detașare la asemenea operațiuni. De asemenea, menționăm că femeile care îndeplinesc serviciul militar prin contract în cadrul Armatei Naționale participă cu succes și în cadrul exercițiilor militare multinaționale.

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 10.1.5. Diminuarea fenomenului de masculinizare a unor specialități, funcții în cadrul Armatei Naționale.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Apărării

Informația despre realizare:

Informația se conține în Acțiunea 10.1.4.

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 10.1.6. Organizarea campaniilor de informare și conștientizare pentru militarii Armatei Naționale, privind dreptul femeilor și bărbaților la tratament egal în timpul îndeplinirii serviciului militar și în viața economică.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Apărării

Informația despre realizare:

Pe parcursul anului 2015, în unitățile militare ale Armatei Naționale au fost organizate 23 de mese rotunde și 64 de lecții privind legislația și problematica gender, familiarizarea militarilor cu actele normative din domeniul prevenirii/combaterii violenței, hărțuirii sexuale, etc.

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 10.1.7. Expertizarea documentelor de politici și a actelor normative departamentale prin prisma dimensiunii de gen.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Apărării

Informația despre realizare:

Documentele de politici care au fost elaborate în cadrul Armatei Naționale și coordonate cu Direcția management resurse umane a Ministerului Apărării (care de rând cu Marele Stat Major al Armatei Naționale este responsabilă de domeniul gender) au fost expertizate sub aspectul respectiv.

Totuși, deoarece cadrul legislativ/normativ actual nu conține prevederi prin care toate documentele de politici să fie în mod obligatoriu supuse expertizei gender de către unitățile

gender (pe modelul expertizei juridice conform Legilor nr.780 din 27.12.2001 „Privind actele legislative”, Legii nr.317 din 18.07.2003 „Privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale” și expertizei anticorupție conform Hotărîrii Guvernului nr.977 din 23.08.2006 „Privind expertiza anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative”), desfășurarea a acestui proces în privința tuturor documentelor de politici elaborate în cadrul Armatei Naționale, nu este posibilă.

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 10.1.8. Transpunerea în practică a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite privind rolul femeilor în asigurarea păcii și securității.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Apărării

Informația despre realizare:

În vederea avansării în realizarea acestei acțiuni, MA a inițiat în luna octombrie 2015 procesul de autoevaluare inter-instituțională pe dimensiunea gender în sectorul de securitate și apărare prin completarea unui chestionar de autoevaluare oferit de către Centrul de la Geneva pentru Controlul Democratic al Forțelor Armate. În acest sens, Ministerul Apărării a organizat trei ședințe de lucru (02.10, 22.10, 29.10.2015) cu participarea reprezentanților Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerului muncii, protecției, sociale și familiei, Ministerului Apărării, Ministerului Justiției, Serviciului Vamal precum și cei din ONG: Misiunea UN Women în Moldova, Misiunea OSCE în Moldova, CID NATO în Moldova și Gender-Centru. Totodată, în vederea identificării necesităților Grupului de lucru în procesul de completare a chestionarului, în perioada 30 noiembrie - 04 decembrie curent, la Chișinău s-au aflat experții de la Institutul pentru Securitate Incluzivă (ISI) din Washington DC. În urma discuțiilor purtate, s-a convenit că urmare a examinării chestionarului completat, ISI va elabora un raport amplu cu propuneri și recomandări privind implementarea Rezoluției 1325.

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 10.1.9. Crearea condițiilor echitabile de îndeplinire a serviciului militar (serviciul operativ, de zi, de gardă) pentru militarii bărbați/femei angajați prin contract în Armata Națională.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Apărării

Informația despre realizare:

În procesul de selectare și numire în serviciul operativ, de zi și de gardă, nu au fost raportate cazuri de discriminare pe criteriul de gen. Personalului militar (bărbați/femei) îi sunt create condiții echitabile de îndeplinire a serviciului menționat.

Gradul de implementare: Realizat

Obiectivul specific 10.2. Eliminarea tuturor formelor de discriminare în timpul îndeplinirii serviciului militar

Acțiunea 10.2.1. Elaborarea și implementarea măsurilor legale de prevenire, combatere a hărțuirii sexuale și a altor forme de victimizare la locul de îndeplinire a serviciului militar.

Termenul de executare: 2014

Responsabilii de realizare: Ministerul Apărării

Informația despre realizare:

Acțiunea în cauză nu a fost realizată deoarece în cadrul Ministerului Apărării au avut loc reorganizări de personal urmare a cărora a fost reorganizată subdiviziunea responsabilă de implementarea acestei acțiuni.

Gradul de implementare: Nerealizat

Acțiunea 10.2.2. Asigurarea asistenței psihologice în cadrul unităților militare.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Apărării

Informația despre realizare:

Pe parcursul anului 2015, în unitățile militare ale Armatei Naționale au fost organizate 16 anchete anonime și interviuate 357 de femei care îndeplinesc serviciul militar prin contract, cu scopul studierii modului de respectare a egalității de gen.

Gradul de implementare: Realizat

Acțiunea 10.2.3. Promovarea proiectelor investiționale, acordarea consultațiilor profesionale și organizarea cursurilor de recalificare profesională pentru militarii și cetățenii care în condițiile legii pot beneficia de asemenea facilități de instruire și recalificare.

Termenul de executare: 2015

Responsabilii de realizare: Ministerul Apărării

Informația despre realizare:

Obiectivul în cauză nu a fost realizat deoarece pentru Ministerul Apărării nu au fost alocate mijloace financiare în acest scop și, respectiv, potențiali donatori interni/externi pentru finanțarea unor asemenea proiecte, nu au fost identificați.

Gradul de implementare: Nerealizat

CONCLUZII:

- Nu toate acțiunile au fost realizate, impedimentele în implementarea acestora (activități de consolidarea a capacităților, studii, etc.) țin de lipsa resurselor financiare.

- Remarcabilă a fost realizarea cu suportul OSCE a Raportului de Evaluare a gradului de implementare a Programului național de asigurare a egalității de gen pe anii 2010-2015. Această analiză a servit drept o sursă obiectivă de evaluare a gradului de implementare a acțiunilor preconizate, precum și a oferit un șir de recomandări pentru viitorul document strategic în domeniu, cum ar fi:

a. Racordarea noului program național la viziunea de dezvoltare pe termen lung a țării, exprimată în Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020: Șapte soluții pentru creșterea economică și reducerea sărăciei”.

b. Adoptarea integrală a proiectului Legii nr.180 de către Parlament pentru a răspunde angajamentelor internaționale și naționale de promovare a egalității de gen.

Consolidarea mecanismului instituțional din domeniu (reflectat în proiectul Legii nr.180) prin crearea consiliilor pe domeniul de asigurare a egalității între femei și bărbați în cadrul APC (fiecare minister), instituirea unității gender la nivelul APL; fortificarea instituțională a Direcției specializate din cadrul MMPSF, Comisiei Guvernamentale pentru egalitate între femei și bărbați referind ca exemplu de consolidare Secretariatul permanent al Comitetului Național de Combatere a Traficului de Ființe Umane, prin oferirea unei vizibilități și autorități mai mari, acces la resurse adecvate.

c. Formarea culturii de „toleranță zero” față de VF prin programe educaționale și de informare în masă a populației.

d. Stabilirea unor indicatori de politici pentru domeniile sectoriale în scopul asigurării elaborării și monitorizării acestora prin prisma abordării complexe a egalității între femei și bărbați.

e. Efectuarea analizelor/studiilor per sector de politică prin prisma identificării problemelor și lacunelor de politici, totodată asigurând și analiza impactului de gen asupra populației în contextul implementării fiecărui document de politică strategică per sector.

f. Eliminarea stereotipurilor de gen prin programe educaționale și informare în masă a populației.

g. Promovarea femeilor la nivel de luare a deciziilor în poliție, Academia de Poliție, sectorul justiției, în instanțele de judecată, și forțele armate și crearea condițiilor decente de muncă; oferirea instruirii obligatorii cu privire la egalitatea de gen pentru judecători, procurori, polițiști și alți ofițeri ai organelor de aplicare a legii, în conformitate cu angajamentele și standardele internaționale; asigurarea participării femeilor pe platforme în domeniul păcii și securității și în dialoguri (cel puțin 30 la sută).

Raportul a înregistrat realizări pe parcursul perioadei pe parcursul perioadei de implementare în toate cele 8 domenii constatînd că dincolo de obiectivele și acțiunile expres stipulate în Programul național de asigurare a egalității de gen pe anii 2010-2015 și în Planurile de Acțiuni pentru implementarea programului, paralel au fost realizate și alte programe / proiecte cu impact asupra domeniului egalității de gen. Astfel, concluzionăm că PNAEG a servit drept platformă pentru mai multe inițiative conexe domeniului. În acest sens, practicile pozitive urmează a fi valorificate în contextul elaborării următorului program.

Printre activitățile realizate extraprogram cu un impact major pentru politicile de asigurare a egalității de gen și inclusiv pentru identificarea noilor obiective din viitorul document strategic de politică menționăm:

a. Studiul “Bărbații și egalitatea de gen în Republica Moldova” care a fost realizat de către Centrul de Investigații și Consultanță “SocioPolis” la cererea Centrului de Drept al

Femeilor în cadrul Proiectului “IMAGES în Moldova” finanțat de către Fundația OAK, care a urmărit cunoașterea și înțelegerea comportamentului, atitudinilor bărbaților și femeilor, a schimbărilor care se produc în atitudinile și comportamentul acestora pentru a dezvolta, direcționa și monitoriza politicile în domeniul egalității de gen. Realizarea cercetării a permis colectarea unor date la nivel național care servesc drept referință pentru monitorizarea schimbărilor care se vor produce în atitudinile și comportamentul femeilor și bărbaților, ca rezultat al implementării politicilor, programelor întru promovarea egalității de gen.

b. Elaborarea unor Ghiduri sectoriale în 4 domenii chei (Energetic, Silviculturii, Transportului, Sănătății) privind includerea dimensiunii de gen. Ghidul a fost elaborat de Dna. Valentina Bodrug-Lungu, expertă în gender în cadrul proiectul ADA/PNUD: „Suport pentru Procesul Național de Planificare a Adaptării Republicii Moldova la Schimbările Climatice”. Scopul „Ghidului” constă în sensibilizarea de gen a specialiștilor abilitați din domeniile menționate anterior în vederea integrării dimensiunii de gen în cadrul politico-regulamentar și activitățile sectoriale în contextul schimbărilor climatice.

- Inițierea activității de elaborare a noului document strategic inclusiv prin organizarea ședințelor consultative (7 ședințe) cu suportul Un Women cu privire la identificarea problemelor cheie pe domeniu egalității de gen a noului Program Național pentru anii 2016-2020.